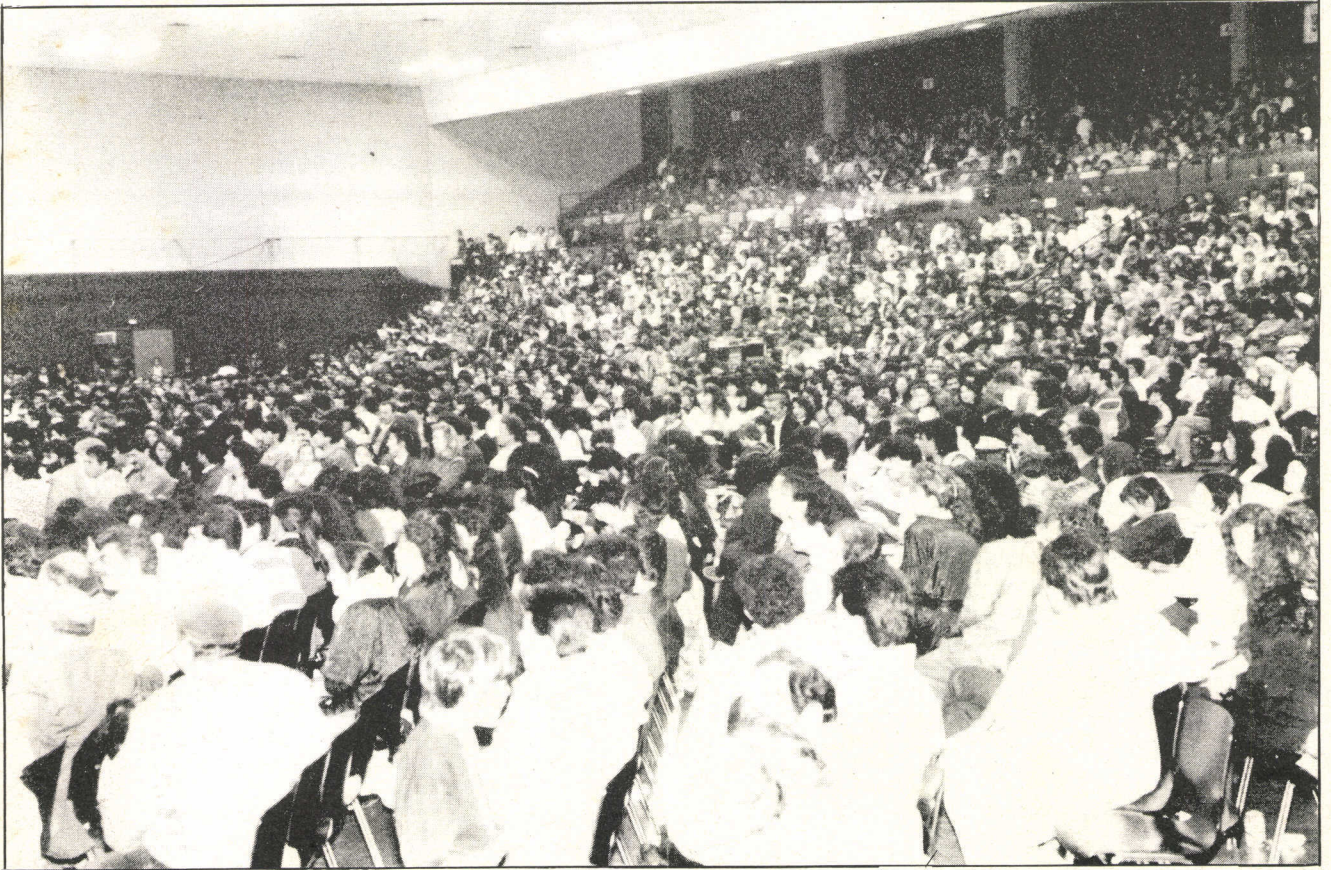

DENGÊ

KOMKAR

Sal : 11
Wext : 8.4.1989
Hejmar : 115
Biha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ELMANYA FEDERAL

Mannheim, Batı Berlin, Duisburg, Bremen Newrozlarında

**BINLER ÖZGÜRLÜK ATEŞİNİ
BİRLİKTE TUTUŞTURDU**

1. YILINDA HALEPÇE KATLIAMI VE SONRASI

• Casım Rênas/Kürdistan

“Bu Kışın da Belini Kırdık”

Sınırın her iki tarafındaki peşmergelere her zaman sığınak olan, onları düşmanların saldırısından koruyan Qendil'e, 1988 kışında bir hayli kar düşmüştü. Zaten Qendil'in başından duman ve kar hiç eksik olmaz, Qendil yazın ortasında bile üşür...

Qendil'in Irak Kürdistanı tarafında olan eteklerinde, yamaçlarında onlarca peşmerge üsleri vardır. İran-İrak savaşının “Kuzey cephesine” sahalık yapan yörelerden biri olan Qendil'de, soğuk ve kardan başka hiç eksik olmayan bir şey daha vardır: Top sesleri, uçak homurtuları... İran ve Irak tarafından ateşlenen top mermilerinin sesleri Qendil'de yankılanır.

Mart ayı gelmişti. Aşağılarda “Germiyan”da doğa yeşillere bürünmüştü. Ama Qendil'de henüz kış mevsimi yaşanıyor. Aşağılarda gerici ve şoven Baas diktatörlüğüne karşı yürütülen savaş devam ediyordu. Bunun en canlı kanıtı yoğun top sesleri, Qendil'e kadar gelen uçak sesleri idi. Daha geçenlerde Kürdistan Yurtsever Birliği'ne bağlı peşmergeler, Hewler mıntıkasında Serêreş'de bulunan ve Saddam Hüseyin'e ait olan yazlık tesisleri ele geçirmiş ve yerle bir etmişlerdi.

Newroz'un yaklaşması, savaşın kızışması Qendil'deki peşmergeyi çoğaltıyordu. “Bu kışın da belini kırdık” diyorlardı. “Ya gelecek kış?: Xuda mezin e lo!”, “Saddam o zamana kadar yıkılır...”

Halepçe

Halepçe'ye bahar erken gelir. Qendil'de kar her yeri kaplamışken Halepçe yemyeşildir. İran-İrak sınırına yakın olan ve bu nedenle savaş cephesi haline gelen Halepçe 80 bin insanı barındırıyordu. Halepçe halkı yoksuldu, yurtseverdir, dindardır. Halepçe “Qazi”dir. Barzani hareketinde defalarca bombalanmıştır.

Kürdistan'da Newroz hazırlıkları çok önceden başlar. Halepçe'de de öyle olmuştu. Uzaktan gelen top sesleri, cephedeki çatışmalar, Halepçe halkının Newroz'a hazırlık çalışmalarını etkilememişti. Aksine peşmergelerin başarılı eylemleri hal-

15 Mart 1988 Halepçe'si...

kin umudunu artırıyor, sevincini coşturuyordu.

Halepçe halkı bir sabah uyandı-ğında peşmergelerle karşılaşmıştı. Peşmergeler ani ve başarılı bir biçimde gerçekleştirdikleri operasyonlar sonucunda Halepçe'yi ele geçirmişler ve şehri, polis ve askerlerden temizlemişlerdi. Halepçe de Newroz'u kutlamaya hazırlanıyordu.

Duyulmayanlar, unutulmalar...

Halepçe'de bunlar olurken İran, Paveh ve Nasud mıntikasını birkaç gün süren çatışmalar sonunda ele geçirip, Irak'ın içlerine doğru ilerlemeye başlamıştı. Daha sonra İran tarafından “Fecre 10” olarak adlandırılacak olan bu saldırılar ve saldırılar sonucu çıkan çatışmalar uluslararası arenada, basın yayın organlarında yer alırken, Mam Celal'in yaptığı bir açıklama bu hengamede boğulup gidiyordu. Ne demişti Mam Celal: “Kürdistan peşmergeleri başarılı eylemler sonucu Halepçe'yi kurtardılar. İran Ordusunun yetişmesinden 2-3 gün önce peşmergeler, Halepçe'yi düşmandan temizlemişlerdi.”

Bu kargaşa arasında boğulan veya dikkate alınmayan bir açıklama ise, Irak Hitler'inin Savunma Bakanı olan Adnan Hayrullah'ın (hani şu Irak Kürdistanı'na karşı yürütülen ‘ENFAL’(imha) hareketi sonunda yabancı basın mensuplarıyla yaptığı toplantıda, gazetecilere, “hayret

gaz maskelerinizi takmadan gelmişsiniz” deyip, uluslararası kamuoyunu hafife alan bakan) açıklamasıydı. Bu cellat, savaş bölgesine yaptığı ziyaret sonunda şöyle diyordu: “İrak topraklarını düşmanlarından korumak için her şeyi yapacaktır.” Kimdi düşman? Halepçe'yi Baas diktatörlüğünün zulmünden kurtaran peşmergeler mi? Yoksa yıllarca Irak Kürdistanı'nı işgal altında tutanlar mı?

“Halepçeyê Şehid”

16 Mart 1988 tarihinde Irak savaş uçakları Halepçe semalarında göründüler. 6 savaş uçağı 50 kez, Halepçe, Hurmal ve Sırwana kimyasal ve napalm bombaları yağdırdılar. 3 gün süren bu saldırı sonucunda, sokaklar, evler ölümlerle, yaralılarla ve gazdan zehirlenmiş insanlarla dolmuştu. Zehir bulutları her tarafı kaplamıştı, insanlar güz yaprakları gibi dökülüyorlardı. Yavrusunu arayan ana ve babaların, ana ve babalarını arayan çocukların haykırıları, fer-yatları uçak gürültüsüne bomba seslerine karışıyordu. Peşmergelerin korkusundan mahzenlerde ve sığınaklarda saklanan Irak asker ve polislerinin, cesetleri üst üste yığılmıştı. sömürgeci Baas rejimi, yıllarca kendine hizmet eden uşaklarına bile acılamıştı...

Fotoğraflarda görüldüğünde bile insanın tüylerini ürperten, insanlık onuru taşıyan herkesi insanlığından

utandıran sahnelere, her adımda rastlamak mümkündü. Halepçe'de 4 yavrusunu kaybeden ve peşmergelerce İran'a yaralı olarak götürülen 2 çocuğunu arayan ana... Bu kadın, bugün yaralı olan 2 evladını, bir bütün olarak mezarlık haline gelen Halepçe'de 4 çocuğunun mezarını arıyor.. Nasıl kurtulduğu belli olmayan 1,5-2 yaşlarındaki bir bebe, yan yana ve cansız olarak uzanan anasının ve kardeşinin başında anlaşılmayan şeyler söylüyor, arasıra anasının dışarıya sarkan memesini emiyordu..

Göç katarları, insan katarları yollara düşmüştü. İnsanlar, pijaması üstünde olanlar, ayağına sadece bir terlik geçirenler, yalın ayakla bölgeden uzaklaşmak için yollara düşmüşlerdi. Kucaklarında 1 veya 2 çocuk taşıyan analar, babalar... Kilometrelerce taşıdıktan sonra çocuğun öldüğünü farkedenden analar.. Tüm amaç cehennemden uzaklaşmak, nereye olursa olsun... Süleymaniye'ye, İran'a ulaşmak...

Qendil'i aşip İran'a ulaşmak için

kimsenin sağ çıkarmaması, 6 bine yakın ölü ve onbine yakın yaralı.. Tüm bunlar ve bunlarla birlikte bugün yazılmayan ortaya çıkmayan nice olaylar.. "İrak'ın topraklarını düşmandan korumak için her yola başvurması"-nın sonuçlarıydılar.

Tepkiler

Katliamın radyo, televizyon ve gazeteler vasıtasıyla tüm dünyaya duyurulmasından sonraki şaşkınlık ve şok durumu, Kürt örgütlerinin sınırlı olanaklarıyla harekete geçirdiği humanist ve demokratik örgüt ve kuruluşların tepkileriyle yavaş yavaş ortadan kalkıyordu. Kamuoylarının yoğun baskısı altında olan Batılı devletlerin hiçbir caydırıcı önlemlerle desteklenmeyen protestoları...

O ülke ki, kimyasal silahları ilk defa üreten ve kullanan, yazdığı kitapta "İslamiyete iftira ettiği için" Humeyni tarafından hakkında ölüm fermanı çıkartılan Salman Rüştü olayında, İran'daki büyükelçiliklerini geri çağırın ve ülkelerinde İran

Kürt örgütlerinin gerçekleştirdikleri protesto eylemleri, demokrat ve humanist kuruluşların, siyasi partilerin dayanışma ve yardım eylemleri...

Ve hepsinden önemlisi "yavuz hırsız ev sahibini bastırır" misali ırkçı şoven Baas rejiminin İran'ı Halepçe'de katliamlar yapmakla suçlaması... Irak radyoları hergün "dünyanın neresinde görülür ki, bir devlet kendine bağlı vatandaşlarını öldürsün" gibi yalana dayalı propaganda yapıyorlardı. Bununla birlikte Saddam, "lidere bağlılık" (Saddam'a bağlılık) adı altında katliamdan birkaç gün sonra düzenlediği şenlikle, gösteri ve yürüyüşlerle Halepçe katliamını kutluyordu.

Bunlardan başka "eşeği bırakıp, semeriyle uğraşanların" tavırları, iddiaları ilgi çekiciydi. Bunlar, "eğer peşmerge İran ordusuyla birlikte Halepçe'ye girmeseydi, Saddam, kimyasal silah kullanmazdı" diyorlardı. Peki sormak gerekir "**Dola Balian**"da mı İran ordusuyla birlikte kurtarılmıştı ki, bu bölgede defalarca kimyasal silahlarla saldırılar yapıldı? Peki "**Dola Cafeti**"ye ne demeli?

Unutturulmak İstenenler ve Görevlerimiz

İran-İrak savaşında dolaylı ve dolaysız olarak taraf olan tüm devletler, Halepçe katliamını bu savaşın bir parçası olarak değerlendirip, savaşta kendi çıkarlarına uygun olarak kullanmak istediler. Bu işte onlara, Kürt sorununu İran-İrak savaşının bir ürünü olarak göstermek isteyen bazı devletler de yardımcı oldular. Onların bu konuda yaptığı propagandalar, kopardıkları fırtınalar arasında, Kürt örgütlerinin bu konudaki çabaları boşuldu. İran KDP lideri A. Rahman Kasımlo, haklı olarak "Kürt sorunu Halepçe olayından daha büyük ve geniş kapsamlı bir olaydır" demişti.

Kısıtlı olanaklarıyla Kürt örgütleri, demokratik kamuoyunu harekete geçirmede önemli işler başardılar. Ama bunlar yeterli değil. Halepçe katliamının çeşitli politik hesapların dışında gerçek anlamıyla dünyaya duyurulması için yapılacak çok işler var daha. Katliam günününün 8 Mart, 21 Mart ve benzeri günler gibi "**Kimyasal Silahlara Karşı Mücadele Günü**" olarak anılması için özverili, programlı bir çalışma gereklidir. Bunun başarılmasının zaman isteyen bir iş olduğu doğrudur. Ama bu amaçla ilk adımları atmanın zamanı gelmiştir ve bu konuda her yurtsever örgüt ve kuruluşa görevler düşmektedir.

16 Mart 1988 Halepçe'si...

yola düşen, elleri, gözleri, kimyasal gazlarla yanmış insanların oluşturduğu insan katarları.. Halepçe katliamı olurken orada bulunmayanların, ailelerini, yakınlarını bulmak için Irak ve İran arasında mekik dokumaları, "belki bulurum.." umuduyla İran'daki hastahaneleri dolaşmaları.. Halepçe yakınında 300'den fazla insanın yaşadığı **Eneb** köyünden

diplomatlarına sınırlamalar getiren Batılı devletlerin sadece protestoda kalan tavırları...

Dünya barışının korunması ve tüm nükleer ve kimyasal silahların yasaklanması için yürütülen mücadeleye öncülük eden, fedakarlıklarında bulunan sosyalist ülkelerin suskunlukları...

HALEPÇE KATLIAMINI PROTESTO EYLEMLERİ...

Danimarka

1988'de Halepçe'de halkımıza karşı işlenen katliam, "Kürdistan Dayanışma Komitesi"nce gerçekleştirilen eylem ve toplantılarla protesto edildi.

11 Mart 1989 günü Irak Kürdistan Cephesi İskandinavya temsilcilerinin de katıldığı bir toplantı düzenlendi. Toplantıda Cephe temsilcisi, Kürdistan'da kimyasal silahların kullanıldığı, gelişen tepkiler ve son olarak Irak Kürdistanı'ndaki durum hakkında bilgi verdi. Daha sonra BBC televizyonu tarafından hazırlanan "Ölüm Rüzgarları" adlı film gösterildi ve konuşma sorulara cevap verdi. Toplantıya 150 dolayında bir kitle katıldı.

16 Mart 1989 günü ise, Kopenhag'ın merkezinde gaz maskeleri takmış 500 dolayında bir kitlenin katıldığı sessiz bir yürüyüş yapıldı. Parlamento binasına kadar yüründü. Orada Kürtçe ve Danimarkaca birer konuşma yapıldı ve iki temsilci, parlamentoya giderek, Parlamento Başkanına ve tüm

parlamentolere verilmek üzere bir mektup bıraktılar.

Yürüyüş boyunca Danimarkaca 2 bin bildiri dağıtıldı. Bildirinin İngilizcesi çok sayıda devletin elçilik veya konsolosluklarına iletili. Onlardan katliamın unutulmaması amacıyla 16 Mart'ın Kimyasal Silahlara Karşı Mücadele Günü olması için çaba harcamaları istendi.

Jiyan

Hollanda

Halepçe katliamı Hollanda'da çeşitli biçimlerde protesto edildi. "Kürt Halkıyla Dayanışma Komitesi" ile FN-5 savaş uçaklarının Türkiye'ye verilmesini engellemek için oluşturulan "Türkiye ve Kürdistan'da İnsan Hakları Komitesi" birlikte protesto gösterileri düzenlediler.

400 dolayında bir kitlenin katıldığı yürüyüş, Den Haag'ın Maliveld alanından başladı. Irak Konsolosluğu'nun

önünde Saddam'ın maketi yakıldı. Konuşmalardan sonra Konsolosluğun kapısına üzerinde "Halepçe unutulmadı" yazılı siyah bir çelenk bırakıldı.

Yürüyüş kolu daha sonra Hollanda Savunma Bakanlığı'nın önüne geldi. Burada NF-5 savaş uçaklarının Türkiye'ye verilmemesi talebini içeren bir mektup bakanlığa verildi. Bakanlığın önünde konuşma yapanların tümü, bu uçakların Kürt halkına karşı kullanılacağını belirttiler.

Yürüyüş kolu daha sonra mitingin düzenlendiği salona geldi. Burada pasifist Sosyalist Parti (PSP) milletvekili Van der Es bir konuşma yaptı. Konuşmasında Kürtlerin durumuna dikkat çeken Es, mecliste bunu gündeme getireceğini söylerken, Kürt ulusu ile dayanışma içinde olacağını belirtti.

Daha sonra Halepçe katliamını ve Kürt halkının yaşantısını konu alan video filmi gösterildi. Çok sayıda Hollandalı eylemlere katıldı.

Zırav

F. Almanya ve Batı Berlin

Halepçe katliamı 1. yılında, birçok şehirde değişik türden eylemlerle kınandı. Aşağıdakilerin yanı sıra, değişik türden eylem kondu. Kürt halkıyla dayanışma dile getirildi. KOMKAR'ın da içinde yer aldığı değişik insiyatifler, birlikte 50 bin bildiri çıkartıp, binlerce afiş bastırıldı.

BONN 16 Mart 1989'da Bonn'daki Irak Elçiliği önünde toplanan 100'ü aşkın bir kitle, Saddam rejiminin barbarlıklarını protesto ettiler. Daha sonra Theaterplatz'da bir uyarı grevi yapıldı. Saddam rejimini yeren konuşmalar yapıldı, bildiri dağıtıldı, plakat ve flamlar taşındı.

KÖLN Aynı gün Köln'de 150 kişinin katıldığı bir meşaleli yürüyüş düzenlendi. Neumark'ta başlayan yürüyüş, tarihi Dom Kilisesi'nin önündeki alanda yapılan mitingle sona erdi. Yürüyüş ve miting süresince Halepçe katliamında çekilmiş ve katliamı açık bir şekilde gözler önüne seren büyük boy fotoğraflar taşındı.

Katliamın 1. yıldönümüne rastlayan 16. Mart gün

nü ise, yine Köln Fachhochschule'de bir toplantı düzenlendi. Halepçe üzerine bir film gösterildi.

HAMBURG Kürdistan Dayanışma Komitesi, 16 mart 1989 tarihinde Hamburg Üniversitesi'ne ait bir salonda toplantı düzenledi. 150 dolayında bir kitlenin katıldığı toplantıya ilerici Türk ve Alman dernekleri de katkıda bulundular. Medico In-

ternational'den bir temsilci ile Av. Şerefettin Kaya, çeşitli yönleriyle Kürt sorununu, katliam ve F. Alman firmalarının kimyasal gaz üretimindeki rollerini, aynı zamanda Irak ile olan ticari ilişkilerini gözler önüne serdiler.

18 Mart günü ise, 400 dolayında bir kitlenin katıldığı yürüyüş ve miting düzenlendi.

STUTTGART 17 Mart günü merkezde bir uyarı nöbeti yapıldı. 50

kişinin katıldığı protesto gösterisi ilgiyle izlendi. Yoğun bir şekilde bildiri dağıtıldı ve kitleye sürekli olarak katliamla ilgili bilgi verildi. Gösteri sırasında Saddam rejimini protesto eden pankartlar asıldı.

NÜRNBERG Kürt halkının tarihine kara bir leke olarak sürülen ve kanlı Saddam rejimi tarafından işlenen Halepçe katliamı 1. yıldönümünde Nürnberg Kürdistan İşçi Derneği ile Avrupa Kürt Öğrenciler Birliği KSSE tarafından 15-17 Mart tarihleri arasında şehrin merkezinde bir stand açılarak protesto edildi. Binlerce bildiri dağıtıldı.

B. BERLİN F. Almanya'nın çeşitli şehirlerinde yapılan protestoların yanı sıra, Batı Berlin'de de 16 Mart günü 300'ün üzerinde kitlenin katıldığı bir yürüyüş ve miting düzenlendi. Mitingte Medico International'den ve sendikalardan birer temsilci konuşma yaptılar. Ayrıca şehir merkezinde Kürdistan konusunda film gösterileri ve bilgilendirme toplantıları yapıldı. Gazetelere Irak rejimini protesto eden çeşitli ilanlar verildi.

İsveç:

Halepçe katliamı çeşitli etkinliklerle lanetlendi

KOMKAR-Swêd, Stockholm merkezinde 24 Şubat-28 Mart 1989 tarihleri arasında Halepçe katliamını konu edinen bir sergi, 15 Mart 1989'de ise bir panel düzenledi. Panelde konuşmacı olarak gazeteci **Steffan Hjerten** ile **Georg Kristiansen**; Çocuk Esirgeme Kurumu Başkanı **Thomas Hammarberg**; Kızılhaç adına **Sten Burno**; Folk

**Çevre Partisi Milletvekili
Ragnhild Pohanka**

Parti'den (Halk Partisi) milletvekili **Maria Leissner**; Miljö Parti'den (Çevre Partisi) milletvekili **Ragnhild Pohanka**; KOMKAR-Swêd ve Halepçe Komitesi'nden (komite İsveç'teki Kürdistanlı siyasi örgütlerden oluşmaktadır) birer temsilci katıldılar.

16.3.1989 Perşembe günü Stockholm merkezi Sergelstorg'de "**Kürtlerin İnsan Hakları İçin İsveç Komitesi**" tarafından Halepçe katliamını protesto gösterisi düzenlendi. Gösteride İsveç Dışişleri Bakanı **Sten Andersson**, yazar ve rejisör **Gösta Ekman**, Metal-İş sendikası başkanı ve aynı zamanda bu komitenin başkanı **Leif Blomberg**, Halk Partisi parlamenti **Maria Leissner** birer konuşma yaptılar.

Dışişleri Bakanı **Sten Andersson**, konuşmasında şöyle dedi: "*Bundan bir yıl önce cereyan eden ve hepimizin zihninde yer alan bir Halepçe olayı vardır. Asla unutamayacağımız resimler. Bunlar kimyasal gazlardan zarar gören insanlardı. Mışıl mışıl uyuyorlarmış gibi görünen bu çocuklar, bu görüntülerle yatak ve oturma odalarımıza kadar girdiler. Bu resimler bize Varşova getosunda iri gözlü çocuğu, Vietnam'da*

ki sırtı alevli, yaşam için kaçan kızı hatırlatıyordu. İşte 16 Mart 1988'de Halepçe bu görüntüsüyle insanoğlunun insafsızlığını gözler önüne sergiliyordu. Halepçe katliamında kullanılan kimyasal gazlar, insanlık hukukuna vurulmuş ve affedilmesi mümkün olmayan bir darbedir. Bu katliam Kürt halkına yapılan baskılardan bir örnektir. Kürt halkı üzerin-

Halk Partisi Milletvekili Maria Leissner

deki baskı sadece Irak'ta değil, Kürtlerin yaşadığı tüm ülkelerde vardır."

Metal-İş Sendikası ve aynı zamanda Komite'nin de Başkanı olan **Leif Blomberg** ise, şöyle dedi: "*Bundan bir yıl önce 16 Mart 1988'de, günümüzün en büyük suçlarından biri işlendi. Bu saldırı resimlerle belgelen-di. Savunmasız bir şekilde çocuklarını kucaklayan anne ve babaların resimleri bizlere anında ulaştı. Bu, Irak'ın, Kürt halkına karşı kullandığı ne ilk ne de son kimyasal gaz saldırısı idi.*

Kürdistan, Türkiye, İran, Irak ve Suriye arasında bölünmüştür. Kürdistan'ın hiçbir parçasında Kürtlerin azınlık haklarına ve diğer insani haklarına saygı duyulmamaktadır."

Rejisör ve tiyatro oyuncusu **Gösta Ekman** da, Halepçe anısına bir şiir okuyup kısa bir konuşma yaptı.

Gazeteci **Steffan Hjerten** ise şunları söyledi: "*... Bir yıl önce Halepçe tanınmayan bir yerd, bugün tam tersi. Bugün haritada Diyarbakır, Süleymaniye, Kerkük'ün yerini bilmeyen bir insan, Halepçe'yi rahatlıkla biliyor. Halepçe'den önce de birçok Kürt bu şekilde öldürüldü.*

Hatta Halepçe'den sonra da kimyasal silahlarla Kürtler öldürüldü. Bundan dolayı Fransa'da büyük bir konferans düzenlendi. Halepçe, İran-Irak savaşının sona ermesinde önemli bir düğüm oluşturuyordu. Mart, Nisan ve Ağustos'da İran savaşta büyük gerileme gösterdi. Fransa'daki konferansın amacı Irak'ın gelmesi ve suçlanmasıydı. Fakat öyle olmadı. Bizlerin yapabileceği Halepçe'yi tarihteki gerçek yerine koymak. Kürtler bağımsızlıklarına kavuşuncaya kadar Halepçe canlı bir tarihtir. Bağımsızlıklarına kavuştuktan sonra Halepçe tarihi bir olay olur ve anıtı yapılmalıdır."

Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Sekreteri ve Uluslararası Af Örgütü eski sekreteri **Thomas Hammarberg** ise şunları söyledi: "*Irak'ta son senelerde çocuklara, özellikle de Kürt çocuklarına yapılan baskı Af Örgütü'nün raporunda da yer almaktadır. 1985 sonbaharından başlayarak olaylar ele alınmakta. O zaman, yaklaşık 300 çocuk Süleymaniye bölgesinde tutuklandı. Bunun açık sebebi de ailedeki peşmergelerin kendiliğinden gelip teslim olmaları içindi. Çocukların ne kadar tutuklu kaldığını, nasıl işkence gördüklerini, bir kısım çocukların götürüldükleri Bağdat yakınındaki bir hapishanede yatan bir tutuklunun hazırladığı ve elimize geçen rapordan öğrendik. Raporda çocukların ifadelerinin nasıl alındığı, işkence gördüğü anlatılmakta. Bu çocuklardan 29'unun cesedinin ailelerine teslim edildiğini biliyoruz. Diğerlerinin akibetinden henüz bilgi sahibi değiliz. Büyük bir ihtimalle onlar da öldürülmüşlerdir. Af örgütü'nün bu raporunda Halepçe'den bir hafta sonra Karadağ bölgesine de kimyasal silahlarla saldırılmış. Bu saldırı sonucu yaralanan 400 kişi, tedavi olmak için şehirdeki doktorlara baş vurduklarında, yakalanarak askeri bir bölgeye götürülüp öldürülmüşlerdir. Çeşitli kaynaklardan olayların doğruluğunu gösteren raporlar aldık."*

17 Mart 1989'de ise, Stockholm Medbargarhusetite Irak Kürdistanı Cephesi tarafından yine Halepçe'yi konu alan bir toplantı düzenlendi. Toplantıda Irak Kürdistanı Cephesi'nin yanı sıra, Tevger İsveç birimi ve İsveç'te Kürdistanlı siyasi örgütlerin Birlikte Çalışma Komitesi'nin temsilcileri birer konuşma yaptılar.

Seydo

ON YILI GERİDE BIRAKIRKEN...

On yılı aşkın bir zaman önce, yüksek okula gidip-geldiğim şehirde, Türkiye Kürdistanı'ndan bazı arkadaşlar ile tanışacaktım. Böylece Kürdistan halkını çok sevecek ve onların karşı karşıya oldukları sorunları öğrenecektim. Önceleri tanıştığım bu insanların kişiliklerine, ve daha sonra onların düşüncelerine sempati duyacaktım. Giderek bir dernek kuracak ve örgütlü çalışmayı öğrenecektim. O tarihlerde gidip-geldiğimiz Frankfurt şehri, ileride kuracağımız KOMKAR'ın merkezi olacaktı. Sayıları birkaç yüzü bulan biz Kürdistanlı yurtseverler, nihayet

da'da, İsviçre'de, Yunanistan'da ve kilometrelerce uzakta bulunan Avustralya'da da yaşayan insanlarımız, bizlere el uzatacak ve bize olan sempatilerini dile getireceklerdi.

Tabi bu kolay olmayacaktı. Doğru bir politika ve kararlı bir örgütlenmenin sonunda bu başarı sağlanacaktı.

Yıllar önce KOMKAR merkezinden tutun da, en küçük çalışma grubuna kadar tüm arkadaşları tek tek tanırdım. Oysa bugün, gerek toplantılarda ve gerekse eylemlerde yeni yeni arkadaşlarım ile tanışıyorum.

te kongrelerimize katılan örgüt temsilcilerinin sayıları ile son 10'cu Kongremize katılan veya katılmayıp mesaj gönderenlerin sayılarını karşılaştırdığımda, bu gerçeği birkez daha görebiliyorum.

On yıl önce derneğimizin meşhur bir Folklor ekibi vardı. Diyarbakır, Elazığ ve Bitlis yörelerinin oyunlarını oynardı. Ben de bu ekipte oynamaya şansına sahip oldum. O tarihlerde bölge bölge eylemlere katılmak zorundaydık. Zira tüm KOMKAR derneklerimizin üçünde veya dördünde folklor ekipleri vardı. Oysa bugün, her bölgede folklor ekipleri var ve tüm yörelerimizin oyunlarını sergileme şansına sahip.

İlk Newroz eylemlerimize yüzlerce insan katıldığında sevinir, havalara uçardık. Oysa bugün binler katılıyor.

On yıl önce, birgün radyodan Kürtçe yayın yapılacağı aklımın ucundan geçmez iken, on yıl sonra gerçek oldu.

İşte bu saydığım anılar, KOMKAR ile geçirdiğim on yılın kısa bir bilançosudur. Aslında geçen on yılı anlatmak, birkaç satıra sığmayacağı gibi, daha çok zamanı gerektirecek. Herşeye rağmen KOMKAR ile on yıl, benim için eğitim, öğretim ve deney sahibi olmak anlamında oldu.

Daha nice on yıllara arzusu ile...!
Biji KOMKAR

Bawer

13 Ocak 1979'da KOMKAR'ı kuracaktık. Bunu takip eden aylarda ve yıllarda, yerden biten mantarlar gibi KOMKAR'a sempati duyan yeni yeni dernekler kurulacaktı. Bununla da kalınmayacak, F. Almanya sınırları aşılacaktı. İsveç'te, Norveç'te, Danimarka'da, Fransa'da, Hollan-

Bu beni sevindiriyor ve bana güven veriyor.

KOMKAR'ı kuruluş yıllarında bazı yerli ve yabancı örgütler tanımazlarken, bugün örgütümüzün F. Almanya'da yaşayan Kürdistanlı yurtseverlerin tek temsilcisi olduğu gerçeğini kabul ediyorlar. Geçmiş-

Göppingen Mülteci yurdunda kalan Kürt ve Türk mülteciler, karşılaştığımız olumsuz koşulları protesto etmek amacıyla 21.1.1989 tarihinde kendi aramızda bir toplantı yaptık. Toplantı sonunda seçtiğimiz komite, tespit edilen 13 maddelik isteklerimizi yurt yönetimine bildirdi. Kararla birlikte pasif direniş başlatarak, yemek almadık. Eylemimize destek vermeleri için, Yeşiller ve Kiliseden destek istedik. Bir hafta sonra bazı gazeteciler geldiler, sorunlarımızı dinlediler. Stuttgart'taki ilgililerle de görüşünce, onlar sorunların çözümünü için söz vere-

Göppingen Mülteci Yurdunda Direniş...

rek bizlerle görüşme isteminde bulundular.

Komiteden üç arkadaş, yurt yönetimi ve sosyal-amt'tan bir memurun bulunduğu heyet, 10.3.1989 günü Stuttgart'a gidip görüşmelerde bulundular. Bu görüşmeden sonra Stuttgart'taki yönetici, doktor göndereceğini, yemeklerin yeterli olup olmadığını öğrenmek için Haus Meister ile görüşeceğini; telefon dışında diğer isteklerimizin hepsini kabul ettiğini belirtti. Ve şu gerçeği söylemekten de kendini

alamadı: "İlk olarak mültecilerle sorunları hakkında görüştük." Eylemimiz aynı gün son buldu.

13 maddeden oluşan isteklerimiz şunlardı:

1. Binanın sürekli temiz tutulması;
2. Yiyeceklerin kaliteli olması;
3. Bir hastalık anında acil tıbbi yardım ve bir ecza dolabının olması;
4. Yeterli miktarda çöp kutusunun bulundurulması;
5. Haus Meister'in değiştirilmesi;
6. Haşerelere karşı tüm bi-

- nanın ilaçlandırılması;
 7. Yurtta sürekli bir tercümanın bulundurulması;
 8. Yetersiz olan Almanca dil kurslarının çoğaltılması;
 9. Dışardan aranabilecek bir telefonun bulundurulması;
 10. Terzihanenin hafta içinde devamlı olarak açık tutulması;
 11. Spor için daha çok olanakların yaratılması;
 12. Binadaki tüm elektrik araç ve tesisatın onarılması;
 13. Çay yapmak için çaydanlık verilmesi;
- Selamlar, çalışmalarda başarılılar.

Bir okuyucunuz

Hessen Seçimleri: NEO-NAZİLER CDU'NUN KANATLARI ALTINDA

29 Ocak 1989'da yapılan Batı Berlin seçimlerinde, ırkçı-faşist Cumhuriyetçiler'in yabancı düşmanı parolalarla eyalet meclisine girmeyi başarmalarından sonra, 12 Mart'ta yapılan Hessen seçimlerinde de faşist partiler, seçime katıldıkları bölgelerde büyük başarı elde ettiler. CDU, Hessen genelinde büyük oy kaybına uğrarken, SPD ve Yeşiller seçimlerden güçlenerek çıktılar. Partilerin eyalet genelinde aldıkları oy oranları şöyle (parantez içinde bir önceki seçim sonuçları): CDU yüzde 34,3 (41.1), SPD yüzde 44,8 (43,7), Yeşiller yüzde 9,1 (7,1).

Cumhuriyetçiler, seçime katıldıkları iki bölgede yüzde 10'un üzerinde oy alırken, NPD Frankfurt dışında seçime katıldığı diğer 5 bölgede de başarılı olarak belediye meclisine girdi. NPD, en fazla oyu yüzde 17,5 ile Wölfersheim'de elde etti.

Batı Berlin seçimlerinde büyük oy kaybına uğrayan CDU, yenilginin gerçek nedenleri olan rüşvet, yolsuzluk, konut sıkıntısı, işsizlik ve yoksulluğu görmezlikten gelerek, sınıfsal yapısı gereği şu çok basit düşünceden hareket etti ve neo nazilerin parolalarını olduğu gibi üstlendi: Cumhuriyetçiler'in parti programları, CDU programının kopyasıdır. Ancak yabancılar ve sığınmacılar sorununun çözümünü kendileri son yıllarda gereken önemi vermedikleri, böylece Alman halkının korku ve duygularına yanıt bulamadıkları için, kendi seçmenleri B. Berlin'de bu partiye oy vermişlerdir. Öyleyse, Hessen seçimlerinde de benzer bir durumla karşılaşmak için, şimdiye değin görülmemiş bir açıklıkta yabancı ve sığınmacılar konusunu temel alan bir seçim propagandası yürütülmelidir.

CDU, özellikle nüfusunun 1/4'ü yabancıardan oluşan banka ve ticaret merkezi Frankfurt'ta kıyasıyla bir yabancı düşmanlığı yaptı. 1977'den beri şehir yönetimini elinde tutan CDU, rüşvet, yolsuzluk, konut yokluğu, kiralardan aşırı derecede yüksekliği gibi insanları doğrudan ilgilendiren sorunlardaki sorumluluğunu gizleyebilmek için, tek neden ve hedef olarak yabancı işçi ve sığınmacıları gösterdi. "Yabancılar seçime hakkına hayır", "Sahte sığınmacıların önü alınmalıdır" vb. parolalarla dolu demagojik bir seçim kampanyası yürüten CDU'ya karşı ilk tepki NPD'den geldi. Tabii karşı anlamda değil.. Tersine neo-naziler, CDU'nun kendi slogan ve parolalarını kullanmasından şikayetçi oldular. SPD ve Yeşiller ise daha baştan bu kampanyayı kınayarak, gerçek nedenlerini ön plana çıkardılar. Yabancıların Alman toplumunun bir parçası olduğunu, yabancılar yerel seçim hakkı verilerek onların politik kararlarda söz sahibi olmasını des-

teklediklerini ve bunun karşılıklı uyumu sağlama yönünde önemli bir aşama oluşturduğunu belirttiler. Yeşiller, Frankfurt'ta yönetimde yerdikleri takdirde, çok kültürlü yapıyı destekleyecek ve geliştirecek bir çalışma yürüteceklerini belirttiler.

Tüm yabancı düşmanı propagandaya rağmen, CDU'nun, seçmenlerden aldığı acı bir yanıtla, yüzde 13 oranında oy kaybederek yüzde 36,6'ya düştüğü Frankfurt'ta, SPD yüzde 40,1, Yeşiller yüzde 10,2 oranında oy elde ettiler. FDP ise yüzde 5'lik barajı aşamayıp belediye meclisi dışında kaldı. Frankfurt genelinde oyların yüzde 6,6'sını alan NPD, özellikle işçi ve dar gelirli ile yabancıların oturduğu semtlerde büyük başarı elde etti. Örneğin Gallus'ta yüzde 10,2 alan NPD, Neu Heimat'ın yüksek binalarından oluşan Bonames-Bügel'de ise yüzde 17,5'e ulaştı.

NPD'nin şehir meclisine girmesi kesinleştikten hemen sonra 5 bin kişi Belediye binası önünde toplanarak, NPD ve CDU'yu protesto ettiler. Ertesi gün DGB'nin çağrısı üzerine yapılan yürüyüşe 8 bini aşkın insan katıldı. Kilise temsilcilerinin de birer konuşma yaptığı yürüyüşte, NPD'nin başarısının CDU'nun yürüttüğü yabancı düşmanı propagandanın bir eseri olduğu belirtilerek, yabancı düşmanı ve neo-nazilere karşı, çokuluslu ve çokkültürlü bir demokrasinin gerçekleştirilmesi için mücadelenin gerekliliği bir kez daha vurgulandı. Yine NPD'nin yüzde 17,5 oranında oy aldığı Wölfersheim'de oturan 205 Alman yerel gazeteye verdikleri tam sayfa bir ilan ile bu sonuçtan büyük üzüntü duyduklarını belirterek yabancıardan özür dilediler.

SPD ve Yeşiller ise, seçimlerden sonra Frankfurt'ta ortak bir yönetim oluşturmak için çalışmalarına başladılar.

1989 F. Almanya'sında Hitlerizmin hortlaması..

ALA AZADIYÊ NEWROZ BI HEZARAN VE HAT PÎROZKIRIN

Ji 2601 sal e ku, gelê me di her 21ê Adarê da cejna Newrozê piroz dike. Di vî rojê da agir tê vêxistin, govend tê kışandin û çiya û bani şin dibin. Ev cejna nişana serhildan û jiyane li Elmanya Federal û gelek welatên Ewropa ji hate pirozkirin.

Newroz, cejneki ne piçûk e; ew di ji zulmkaran serhildan û berxwedana gel e. Ew li hemberê sazûmanên kevneperest agireki geş e, tekoşina xelkê ye. Ew bona gelê me banga tekoşinê ye li diji dewletên koledar, ên ku welatê me parçekirine.

İsal ji bo haziriya pirozkirina cejna Newrozê hin berê çend mehan destpêkir. Di gava pêş da ciyên ku newroz bîn pirozkirin, salon hatin girtin. Piştra karên bernameya şevan hat amadekirin. Bî dengbêj, hozan û wêneçêkeran ra pêyvendi hat danin. Pîlakata newrozê, ku rewşa Kurdistanê û qetliama Helebçê ya sala 1988'an dide ber çavan, ji aliyê wêneçêkerê Kurd Kurday amade bû. Ji wî plakatê 18 hezar hat çapkirin û li bajar û gundan hat zeliqandin. Bî zmanên Tırki, Kurdi û Elmani 50 hezar belavok ji bo newrozê hat çapkirin û belavkirin. Bî sedan kes û rêxistinên ra çî Elman, Kurd û çî Tirk û yê din ra dawetname hat şandin. Û biletên şevan ji êdî li her derê dihate firotin. Hemû haziriya

şevan baş meşiyabûn û êdî her kes bî ken û kêf û bî heyecan li ser pirozkirina şeva yekemin disekiniyan.

Xebata newroza isalin usa baş meşiyabûn ku, gelek heval di nav xwe da diaxiftin û digotin "walleh em bawer dikin, ku pîr millet bîn şevê û ji wan re dibe cih teng bê û em nîzanin ku çibikin?"

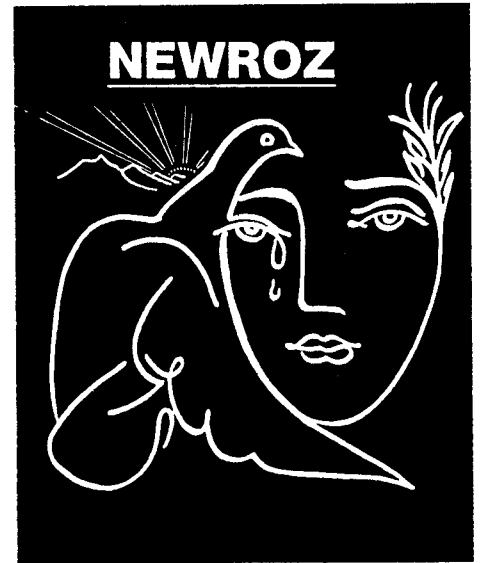
Şeva Mannheim

Şeva yekemin li bajarê Mannheimê di salona Multihalleyê da çêbû. Berî 7 salan ji di wê salonê da ji aliyê KOMKAR'ê newroz hatibû pirozkirin. Wek berê heft salan disa ew salona xweş û mezîn tije bûbû. Tu dibêji ka mirov derziki ji jorda bavêje jêr, ew nakeve erdê. Cih nema bû, ku mêvan rûnin, bo vê yekê pîr kes li ser piyan program temaşedikirin. Hevalên ku di haziriya şevê da cih digirtin, di saet 13.00'an da hatibûn şevê û salon serrastdikirin.

Aliyekî da dengbêj, hozan, folklorvan û pêşkêşkarên şevê provayên xwe çêdikirin, di aliyê din de ji parêzkarên şevê li ser wezîfe û armançên xwe xeberdîdan. Li ber deriyê salonê ala Kurdan li ser histûneki bilind hatibû kışandin û ba wi virda wêda dibir tani; wek govendvanan.

Di saet 17.00'an da êdî millet, jin-

mêr, keç-xort ber bî salonê dimeşîyan. Otobosek diçû yek dihat, ber-

salonê..

Şeva Mannheimê bî her awayî, ji newroza 1982'an dewlemend bû. Di vê şevê da hozan **Nihat Behram** bî zmanê Tırki helbestan xwend. Millet li ser lîngan wî guhdar kirin û bo şehidên Kurdistanê deqqek rawestîyan.

Paşê koma folkloran bî cilên rengin ve hunerên xwe yeko yeko nişan

dan. Koma folkloro Nürnberg, pandomimek lî ser qetliama Helebçê amade kiribû. Dema ku ev pandomim hat nişandan, bî sedan kes dest bî girinê kîrîn. Pandomim pîr hat ecibandin.

Disa **Baran, Aram, Şivan** bî stranên gelêri, evini, şoreşgeri ve hemû hunerên xwe nişan dan. Dawiya şevê da bî stranên Şivan, millet govend girtin. Bî sedan kes newroz bî hevra, bî şahî pirozkîrîn.

Şeva Berlina Rojava

Heval û hogirên Komela Karkerên

Kurdistan lî Berlina Rojava, bo pirozkîrîna şeva Newrozê bî çalaki kar kiribûn. 3 hezari zêdetir plakati lî zîqak û kuçên Berlina Rojava xemilandi bûn. Bî hezaran belavok, belavkiribûn, da ku isal ji wek par şev bî her awayi bî rêk û pêk be.

Bî rasti ji hin çend saet berê destpêka şevê, millet bî komasi hatin.

Dî programa Berlina Rojava da hozan **Emekçi, Gulistan, Aram, Koma Aşti** û her weha Koma Folkloran yê mezîni û zarokan cih girtibûn. Dora 2 hezari kes vê şevê da beşdar bûn û kêfxweşiya xwe tim û tim diyar kîrîn. Û eşkere digotin

Mesaja

Tevgera Rızgariya Kurdistan (TEVGER)

Hevalên hêja,

Silavên germ û şoreşgeri pêşkeş in..

Spas ji bo vexwendnameya we..

Şeva we, şeva Newroz'ê, cejna gelê Kurd a neteweyi Piroz bel!

Xwûçk û brayên delal,

Ne zinat û zordariya mêtinkaran, ne ji bombebarana tank, top û balafiran dikarin têkoşin û berxwedana gelê Kurd berband bîkîni û rawestînin.

Çawa ku qirkîrîna Geliyê Zilan nikaribû xebata serxwebûnê vemirîne, her waha qirkîrîna Helebçe ji nikare Pêşmergêyên Kurdistan qels û çavtîrsî bike..

Îşev, ev şadimaniya bê hempa gelleki çak û vekiri dide ber çavan ku gelê Kurd dikare reşgirêdan û şadimaniyan lî hev cuda bike, girîngiya wan di demê de bide xuyanîkîrîn.

Ev pirozkîrînen rojên neteweyi dê hêrgîz û teqez çavên neyar û zinatkarînan bitîrsînin û vindariya gelê Kurd a pola, mafxwazi, mafdari û aşitixwaziya gelê me bîdînin naskîrîn..

Piroz be şeva wê! piroz be Newroza gelê Kurd!

Koma Karger
TEVGER

Mesaja Partiya Sosyalist a Kurdistanê Tirkîyê

Ji Federasyona Komelên Karkerên Kurdistan (KOMKAR) ra Hevalên hêja,

Newroz cejna meyi gelê e ku em bî şahî, bî stran û govend piroz dikin. Ew her usa ji bûye sembola azadiyê, têkoşinê bo gelê meyi bîndest. Ji ber vê ye ku, gelê Kurd sal bî sal ji Newrozê ra eleqeyek mezîntir nişan dide.

Eyda Newrozê, hazîriya wê bî serê xwe bûye kar û xebateke fîreh û hêja. Ew, di dîlê hezaran da agirê azadiyê vêdixê, wan dikîşîne nav refên welatparêzan.

Bona vê yekê ye ku dijman ji Newrozê gelek aciz e. Çi ji dest tê dîke ku pêşî lî pirozkîrîna wê bigre, ne tenê lî welat, her usa ji lî der welat.

Hevalno,

Karê ku hûn bo pirozkîrîna Newrozê dikin kareki hêja ye. Bona vê yekê hemû berpirsiyar û endamên KOMKAR piroz dikim. Her usa ji cejna we û ya hemû kesên welatparêz û dost û pêşwêrî ku di civînan da hazîr dibin, piroz dikim.

Biji Newroz!

Biji tekoşina gelê Kurd bo azadi û serbestiyê!

Kemal Burkay
Sekrîterê Giştî
3.3.1989

"Xêrxwashi saleki din em disa waha dilxweş bin. Newroza xwe bî şahî pirozbîkîni!"

Şeva Heri Mezin Duisburg

Hin çend saet berê, salon tije bî bû. Dema ku şev destpêkir, parêzkar hevalên axaftkar agahdarkîrîn, ku bî sedan kes lî derva mane û berpirsiyarên salonê, deriyê derva girtine.. Sedem ew bû ku, cihên wala ên rûniştanê nema bû.

Şev bî axiftina nûnerên KOMKAR'ê destpêkir. Ew, lî ser rewşa welat, û lî ser kar û barên KOMKAR'e, ku 10 saliya xwe piroz dikir, qîsse kîr. Paşê xêrhatina mêvanan kîr û newroza wan piroz kîr.

Wek şeva Mannheim, hozan Ni-

hat Behram hat û dest bî helbesta xwe kîr. Millet lî ser lîngan deqqek rawestîyan.

Paşê koma folkloran —rasti kom ji bo wan hîndîk bû. Pêwîst e mirov bêje cimeata folkloran— hatin ser sahnê. Yek, du, 10, 20, 40, 50... Da-wiya wan nedihat.. 82 kes... Hemû bî hevra, bî cilên reng reng, bî şahî reqîsin... Dema ku folklor qediya, te digot erd û ezman lerizin... Salon ji dengê şepikan ser û bîni bû.

Şeva Duisburgê da weki par isal ji **Rahmi Saltuk**, jî Tîrkiyê bo newrozê hatibû. Isal 2 stran bî zmanê Kurdi pêşkêş kîr.

Dî şevê da endamê rêvabira giştî ya **Partiya Keskan** Norbert Knappen axift. Paşê mesaja **PSKT** û **TEVGER** hat xwendin û **Baran** hat ser sahnê û bî zaravê kurmanci û zazaki çend stran pêşkêş kîr.

Lî pey **Baran**, **Koma Aşiti** dest bî programa xwe kîr.

Wek şeva Mannheim, lî Duisburgê ji lî ser qetliama Helebçê pandomimek hat amadekirin. Pandomim pîr hat ecibandin û bî yek deng "Biji **Azadiya Kurdistan**", "Bimre **Saddam**, Biji **Kurdistan**" hat avêtin.

Isal serokê PEN a beşa Kurdi Hüseyin Erdem ji newrozê da beşdar bû. Erdem, bî zmanê Kurdi çend helbestên xwe xwend û **Aram Tigran** hat ser sahnê..

Aram beriya destpêka programa xwe, sîlava Ermenîyan û Kurdan pêşkêşî mêvanan kîr. Aram, isal ji jî hev xweştir stranan got, dilê mêvanan xweş kîr.

Lî seneryoya isalin da, sîlav ji da-

mezirandina **Eniya Kurdistanê Iraq** û **TEVGER** hat kîrîn.

Lî pey folklorê icar ji **Emekçi** derkete sahnê û jî hev xweştir stran bî zmanê Tîrki û Kurdi pêşkêş kîr.

Dema ku axaftkar agahdariya hozan **Şivan Perwer** kîrîn, salon carek tevlihev bû. Ger mêvan mecalê bîditana, wê Şivan vek pariki nan bixwarana...

Şivan, programa xwe yê isal da, disa stranên gelêri, dilani, şoreşgerî pêşkêş kîr. Bî deqqan mêvan jê ra şepikan lîxistin. Kes nedixwast ku şev biqede. Şivan, bî mêvanan ra te-

vayî marşa **EY REQİB** got û şev dawî hat.

Jî 6 hezari bêtir kes dî newroza Duisburg da beşdar bûn.

Şeva Bremenê

Şeva dawî yê **KOMKAR**'ê dî 26'ê Adarê da lî Bremen pêkhat.

Dî şevê da **Aram**, **Baran**, **Şivan**, **Koroya Zarokan** yê **Bremen**, **Koma Dilan** jî **Hannover** û jî **Leer Dilber**, disa **Leyla** û **Dilan**, bî hevra beşdarbûn.

Dora 1000 kes dî şevê da cih girtin.

TEVGER, Eniya Kurdistanê Iraq û PDK-Iran Bî Hevra Newroz Piroz Kîrîn

25'ê Adarê lî bajarê Hamburg, Komita **Pıştgiri** ya **Tevgera Rîzgariya Kurdistan**, **Eniya Kurdistanê Iraq** û **PDK-Iran** Newroz piroz kîrîn. Ev cara yekem bû ku jî sê parçên **Kurdistanê** rêxistin bî hevra Newroz piroz kîrîn.

Programa şevê da; **Şivan Perwer**, **Aram**, **Şêrin**, **Said Yusif**, **Baran**, **Sadiq** bî stranan ve cih girtin. Disa koma folklorê bî cilên rengin ve listikên bî cure cure pêşkêş kîrîn. Dora 2000 kes dî şevê da beşdar bûn û şev bî kêfxweşi qediya.

Wênek ji şeva Hamburgê

Newroz '89

Z. Sipan

Binler Newroz Ateşini Birlikte Yaktı

2601. yıldan bu yana halkımızın, her 21 Mart'ta ateşler yakması, geyende durmasının, her bahar yeniden yeşermesinin simgesi olan NEWROZ, F. Almanya başta olmak üzere birçok Avrupa ülkesinde binlerin katılımıyla coşkulu bir şekilde kutlandı.

Newroz sıradan bir halk bayramı değil, o zalimlerle halk yığınları arasındaki kavganın doruk noktasıdır. O eski köhne düzeni yıkarak yerine yenisini kuran halkın muhteşem gücünün ateşidir. Kölelik zincirine vurulmuş, ülkesi sömürgeci devletler tarafından parçalanmış halkımız için O, isyana davet çağrısıdır.

Newroz Hazırlıkları

Newroz kutlamaları için çalışmalar aylar öncesinden başlatıldı. İlk etapta gecelerin yapılacağı bölgeler tespit edildi. Salonlar kiralandı. Program çalışmalarına geçildi, sanatçılarla konuşuldu. F. Almanya'da bulunan değişik Kürt ressamlarından, Newroz afişi olarak kullanılacak tablo çizmeleri istendi. Newroz'un anlamını, onun mücadelecilik geleneğini yansıtan, Kürdistan'da son gelişmeleri, özellikle de geçtiğimiz yıl 16 Mart'ta Irak rejimi tarafından Halepçe'de gerçekleştirilen katliamı konu alan, Kürt ressamı Kurday'ın çizdiği tablo, '89 NEWROZ afişi olarak seçildi ve 18 bin

adet basıldı. Bunun yanısıra Kürtçe, Almanca ve Türkçe olarak hazırlanan ve gecelere çağrı niteliği taşıyan bir bildiri, 50 bin adet basıldı. Kürdistanlı, Türkiyeli, Alman ve diğer uluslardan ilerici, demokrat parti, örgüt, kuruluş ve kişilere yönelik davetiyeler hazırlandı. Gecelerin biletleri basıldı. Bu çalışmalar Ocak ayının ortalarında tamamlanmıştı. Gecelerin istenilen düzeyde geçmesi için bunların dışında birdizi teknik hazırlıkların yapılması gerekiyordu. Mart ayının başlarına doğru, denilebilir ki yapılacak işler tümüyle bitirilmiş, eksik yanlar gözden geçirilmiş, son hazırlıklar tamamlanmıştı. Newroz gecelerinin yapılacağı yerler başta olmak üzere birçok yerde afişlemeler yapılmış, bildiriler dağıtılmış, biletler satılmıştı. Çalışmalar öyle bir düzeye gelmişti ki katılımın bile hangi düzeyde olabileceği söylenebilirdi.

Newroz'dan Newroz'a

4 Mart sabahı F. Almanya'nın Köln şehrindeki KOMKAR Genel Merkezi olağanüstü bir görünüme sahip. Her arkadaşın yüzünde 1989'un ilk Newroz gecesinin bugün yapılacağını anlamak mümkün. Sabırsızlık sözkonusu olmasına rağmen, yapılan işlerde görülmemiş düzeyde bir hızlilik söz konusu. Ara-

balar hazırlanıyor. Sorumlu arkadaşlar Mannheim'de yapılacak Newroz gecesine katılacak görevlilerin gidişlerini düzenliyorlar. Alınacak teknik araç ve gereçler son bir kez daha gözden geçiriliyor. Artık arabalar yola çıkabilir. İçimizde hiç kimse sevincini ve heyecanını gizlemiyor. Aramızda on yıldan buyana Newroz kutlamalarına katılan KOMKAR yöneticisi arkadaşlar olduğu gibi, ilk kez Newroz gecelerinde sunuculuk yapacak arkadaş da var. Merakımı gizlemeden sorduğum soruya KOMKAR yöneticisi, Mannheim'de aynı salonda '79 ve '82 yıllarında Newroz geceleri yaptıklarını söylüyor ve hemen ekliyor: "O zaman bizim beklentimizin aksine salon tıka basa doluydu. İğne atsan yere düşmezdi. Bugün de öyle olacak" diyerek bizlerin merakını birazcık olsun gidermiş oluyordu.

Gecenin başlangıç saati 19 olarak tespit edilmiş olmasına rağmen, öğleyin saat 13'te tüm görevliler salondaydılar ve hazırlıklara başlanmıştı bile. Bir taraftan sanatçılar provalarını yaparken, bir yandan da salon geceye hazırlanıyor; pankartlar asılıyor, yayın standı kuruluyor.. Dış kapı görevlileri, Kürdistan bayrağını çektikten sonra, izleyiciler beklenmeye başlandı. Koca salon dolacak mı? sorusu, kapıda bilet satan arkadaşlar arasında tartışma konusu

olurken, uzak yerden gelen otobüsler kapıya dayanmıştı bile.. Gecenin başlamasına çok az bir zaman kala üç bini aşkın kapasiteli salonda oturulacak yer kalmamıştı. Bundan sonra gelenler programı ayakta izlemek zorunda kalacaklardı.

KOMKAR yöneticisi arkadaşın dediği çıkmıştı. 1989 Newroz'u gerek program ve teknik bakımdan, gerekse katılım yönünden 1982 yılında aynı salonda yapılan NEWROZ gecesini çok gerilerde bırakmıştı. Hiç şüphesiz bu, KOMKAR'ın on yıllık çalışmasının da bir göstergesi oluyordu..

1989'un ilk Newroz'unda yaşanan coşku ve heyecan hızından hiçbir şey kaybetmeden, görevlilerin yolu Batıberlin'e uzanıyor.. Ve 11 Mart'ta Batı Berlin'de idik. Demokratik Almanya içinde küçük bir aday andıran bu özerk kent, Kürdistanlıların ve Türkiyelilerin yoğun olarak yaşadığı bir yer. Yurt dışında çalışmak zorunda kalan Kürdistanlıların, ilk derneklerini kurdukları yerlerden biri Batı Berlin..

Sekiz buçuk saatlik bir yolculuktan sonra B. Berlin Kürdistan İşçi Derneğinde gördüğümüz ilgi bize yorgunluğumuzu unutturuyor. Kürtenin günlük dil haline geldiği bu dernek, tıklım tıklım dolu. Bir taraftan ülke ve dünya sorunları üzerine konuşulurken, öte taraftan çocuk ve büyüklerden oluşan iki folklor ekibi provalarını yapıyorlar. 10 Mart'ta Stokholm'de KOMKAR-Swêd'in düzenlediği Newroz gecesine katılan Aram'ın 11 Mart'ta saat ikiye doğru B. Berlin'de olacağı bildiriliyor. Gözlerimiz bir anda dernekte folklor çalışması yapan ekibin başında oynayan Ozan Gülistan'a takılıyor. Folklor çalışması artık halaya dönüşerek devam ediyor.

Mannheim'de yapılan itinalı hazırlık burada da kendisini gösteriyor.

Gece başlamadan önce Duisburg'tan gelen bize göre oldukça yaşlı bir emekçi arkadaşla karşılaşıyoruz. Onunla aramızda başlayan sohbette kendisine 1986 ve 1987 Newroz'larında 600'ün üstünde bilet sattığını söyleyerek bu yıl bu rekoru yeniden kırıp kırmayacağını soruyorum. Yüzünde mütevazı bir tebessümden sonra, şu ana kadar bu rakama ulaştığını söylüyor.

Batıberlin'de coşku ve sevinç, gece programına yönelik doyumsuzluk öyle bir düzeyde ki, sunucuların gecenin bitişine ilişkin duyuruları ardından kitle gecenin bitmesini istemediğini gür alkışlarla gösteriyor. Gece 2 bin dolayında kitlenin katılımıyla sona ererken, gözlerimizi Duisburg'a çeviriyoruz. İstisnasız hepimizin görüşü, katılım yönünden Duisburg'da bir patlamanın olacağı yönünde. Duisburg Newroz gecesine birkaç gün kala uzak yerlerden geceye gelip katılmak isteyenlerin gelişleri durduruluyor.

18 Mart'ta sabah saat 11'de ge-

cenin yapılacağı Rhein-Ruhr Spor Salonundayız. Salon o kadar kocaman ki, en son sandalyeden sahneye baktığımızda, sahnedeki insanlar küçücük görünüyor.

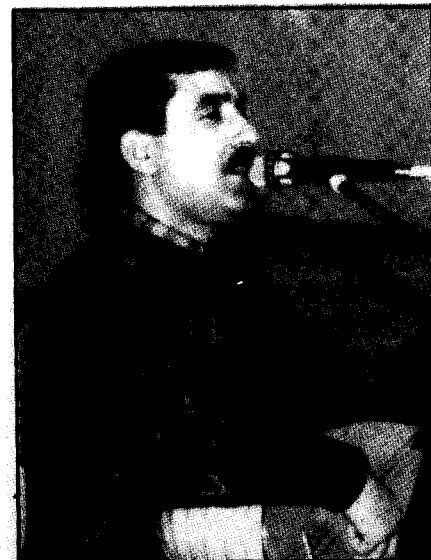
Doruktaki Gece Duisburg NEWROZ'u

Programın başlamasına çok az bir zaman kala, salon tıka basa dolu. Her yaştan insanlarımız dolup taşıyor. Dış kapıda görevli olan arkadaşlar, kalan boş yerlerin doldurulması için anons yapılmasını isteyerek, aksi takdirde dışarda içeriye girmek için bekleyen kitlenin giremeyeceğini belirtiyorlar. Dışarda bekleyen kitlenin salona alınması için çabalar sürerken, ulusal kıyafetler içinde bayan ve erkek iki sunucu mikrofonla yaklaşıyorlar.

Gecenin açış konuşmasını yapmak üzere KOMKAR yöneticisi mikrofonla davet ediliyor. KOMKAR Yöneticisi, Newroz'un anlamına, Kürdistan'daki son gelişmelere ve

ŞIVAN

EMEKÇİ

ARAM

KOMKAR'ın 10 yıllık mücadelesine değinerek, katılanların bayramını kutluyor.

KOMKAR yöneticisinin gür alkışlarla biten konuşmasını, uzun yıllar yurtdışında yaşamak zorunda bırakılan, "TC vatandaşlığı"ndan atılan şair **Nihat Behram**'ın sahneye daveti izliyor. Ardından sunucunun, Halepçe şehitleriyle diğer tüm şehitlerimizin anısına bir dakikalık saygı duruşu için yaptığı çağrı üzerine salondaki binler tek vücut haline geliyor. Korkunç sessizliği Nihat Behram'ın okuduğu şiir bozuyor. Kalpler ve beyinler şehitler önünde saygıyla eğiliyor.

"Ocakta ateş.. Örste demir ve yanı başlarında KAWA.. Ateşler yanıyor her yerde.. Halkımız govende durmuş... Türküler söyleyerek kutluyor bugünü. Newroz doğmuştur.. 2601. yılında Newroz'unuz kutlu olsun, hoşgeldiniz..." selamlamasından sonra, salon zifiri karanlığa gömülüyor. Aynı anda mum ışıkları sahneye yöneliyor. Bir değil on de-

ğil, onlarca.. Alkışlar, alkışlar.. Binlerce kişi merakla salonun ışıklarının yanmasını bekliyor. NEWROZ ateşi taşıyanların yüzlerini görmek istiyor. Ülkemizin derinliklerinden gelen mey sesi ve ona eşlik eden davul, ışıkların yanmasının işaretini veriyor. Sahne rengâ-renk elbiseleleriyle Kürdistan'ın değişik yörelerinden oyunlar sergiliyen 82 kişilik folklor ekibiyle dolup taşıyor. Folklor gösterisi biterken, salon neredeyse alkışlardan yıkılacak.. Bu sahneyi seyredenlerin, mutluluğu her hallerinden belli oluyor..

Gecenin ilk sanatçısı, Türkiye'den geceye katılmak için gelen **Rahmi Saltuk** oluyor. Gece başlamadan önce kendisine geçen yılın aksine, gurbette olan bizler için herhangi bir sürprizinin olup olmayacağını sorulara, "sürprizler açıklanmaz, yaşanır" diyerek cevap vermişti. Ve gerçekten de, iki Türkçe türküden sonra, ard arda Kürtçe iki türkü okuyordu. Programdan sonra kuliste "ilk kez mi Kürtçe türkü okuyorsun?" sorusuna, "hayır" diyerek şunları ekliyordu: "Buraya gelmeden önce İstanbul'da verdiğim konserde okudum. İlgî beklenenin üstündeydi. Önümüzdeki günlerde Kürtçe-Türkçe bir plak çıkaracağım".

Mannheim gecesinde Medico International'den **Hans Branscheidt**, Batı Berlin gecesinde SPD Berlin örgütü adına **Eckhard Barthel** konuşmacı olarak katılırken, Yeşiller Partisi Yönetiminden **Norbert Knappen** ise Duisburg'da konuşma yaptı. Knappen'i **TKSP** ve **TEVGER**'in mesajlarının okunması izledi.. Mesajların okunmasından sonra slaytlar bizi 13 Ocak 1979'a götürüyor.

Bu tarih, üçüncü, belli anlamda ikinci kuşak için de ilk etapta bir çağrışım yapmıyor. Ancak birinci kuşak

Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi TKSP'nin Mesajı

Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu (KOMKAR)

KÖLN

Değerli arkadaşlar,
Ulusal bayramımız Newroz'u birkez daha coşkuyla, şarkı ve halaylarla kutluyoruz. O, aynı zamanda, tutsak halkımız için özgürlüğün, mücadelenin sembolü olmuştur. Bu nedendenir ki Kürt halkının newroz şenliklerine ilgisi yıldan yıla artıyor.

Newroz kutlamaları ve ona hazırlık dönemi, bir dizi eylemi ve çalışmayı gerektiriyor. O, binlerin yüreğinde özgürlük ateşini yakıyor, onları yurtsever mücadelenin saflarına çekiyor.

Bu nedenlerdir ki, düşman Newroz'dan çok rahatsızdır. O, yalnız yurt içinde değil, yurt dışında da onun kutlanmasını engellemek için elinden geleni yapıyor.

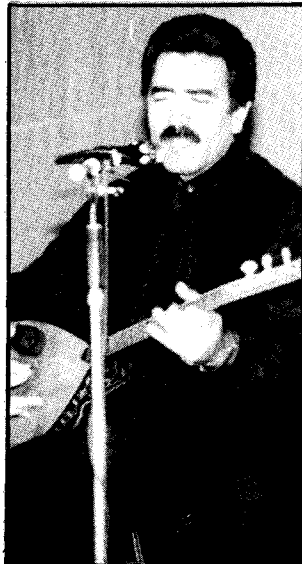
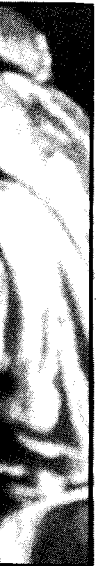
Arkadaşlar,
Newroz kutlamaları için yaptığınız çalışmalar son derece değerlidir. Bunun için KOMKAR'ın yönetimini ve tüm üyelerini kutlarım. Sizin ve Newroz gecelerine katılan tüm yurtsever, dost, ilerici insanlarımızın bayramı kutlu olsun!

Yaşasın Newroz!

Yaşasın Kürt halkının kurtuluş mücadelesi!

Kemal BURKAY

Genel Sekreter

RAHMI

BARAN

H. ERDEM

N. BEHRAM

Kürdistanlı işçi ve aydınlar için dağınıklıktan toparlanmaya, kendi öz örgütlerini kurma günü olarak biliniyor. Evet, bundan tam 10 yıl önce KOMKAR, o güne kadar faaliyet gösteren derneklerin katılımıyla kurulmuştu. Bu yılki Newroz kutlamaları, KOMKAR'ın 10. yıl kutlamalarıyla birleşerek daha bir anlam kazanıyordu..

Senaryoda belirtildiği gibi, KOMKAR'ın, Kürt dili ve kültürünü, müziğini tanıtmak, ulusal değerlerine sahip çıkmak ve onları koruyup, geliştirmek için gösterdiği çalışmaları, sahneyi dolduran çocuk folklor ekibiyle kendisini birkez daha ispatlıyordu. Bunu, ozan **Baran**'ın Kürtçenin Kurmanci ve Zaza lehçelerinde sunduğu halk ve direniş türküleri izliyordu. Program salt folklor ve sanatçılardan meydana gelmiyor; zaman zaman kısa skeçlerle zenginleşiyordu.

Ülkemizde kendi ismimizi bile çocuklarımıza verme olanaklarından yoksun oluşumuz, kısa bir skeçle dile getirildikten sonra, uzun yıllardan beri mütevazî bir müzik grubu olan "**KOMA AŞİTİ**" programını sunmaya başlıyordu.

HALEPÇE'deki "Temiz ölüm"

Verilen aradan sonra, slaytlar bizi 15 Mart Halepçe'sine götürüyordu. Sahnede yaklaşık 40 kişi Halepçe'deki sıradan bir günü ustalıkla gözlerimizin önüne getiriyordu. İnsanlar işinde, evinde, sokakta... Yaşam her zamanki gibi.. Ta ki "Ölüm Rüzgarları" Halepçe'nin üstüne gelinceye kadar... Çoğumuz bu sahnede olağanüstü birşeyin olabileceğini aklımızın köşesinden bile geçirmiyorduk. Ta ki ilk siren sesinin işitilmesi, ardından bombalama ve tarama sesleri, kimyasal gazı andıran dumanların sahneyi kaplamasına kadar.. Ve daha sonra bir bir düşen canlar.. Geçtiğimiz yıl 16 Mart'ta Halepçe'de yaşanan vahşeti gözlerimizin önüne getiriyordu. Salondan çit çıkmıyordu. Herkes pür dikkat kesilmiş.. Temsili olarak candandırılan Halepçe katliamı, sahnede Kürdistan bayrağı ile yapılan saygı duruşundan sonra sona eriyor. Kitlenin şaşkınlığını üzerinden atması birkaç dakika sürüyor. Sahnede "**Biji Azadiya Kurdistan**" pankartının görünmesiyle kitle, hep bir ağızdan "**Bimre Saddam, Biji Kurdistan**" sloganını haykırıyor. Denilebilir ki gecenin en çarpıcı yönü, geçen yıl, baharı ve Newroz'u kana bulayan Saddam'ın Kürdistan'da giriştiği katliamın pandomim olarak sahnelenmesi idi.

Bu yılki Newroz kutlamalarına ka-

tilan, Kürt PEN Başkanı **Hüseyin Erdem**'in okuduğu Kürtçe şiirlerden sonra, mikrofona Sovyet Ermenistan'ından Newroz gecelerine konuk sanatçı olarak katılan **Aram Tigran** davet ediliyor.

Programına "Ermenilerden ve Kürtlerden sizlere selam getirdim, sizlerin ve bizlerin bayramı kutlu olsun" diyerek başlıyor Aram. Bir birinden güzel halk türküleri sunuyor. Sade müziği ile kitleyi coşturuyor.

Senaryoda Kürt halkının yaşadığı dramla, mücadelesi ve umutları iç içe geçmiştir. Bu nedenle Irak Kürdistanı'nda kurulan Irak Kürdistanı Cephesi ve T. Kürdistanı'nda kurulan TEVGER selamlanıyor, tüm yurtseverlerden birlik yönünde çaba göstermeleri isteniyor. Folklor ekiplerinin gösterisinden sonra mikrofona Ozan **Emekçi** geliyor. Özgün müziğiyle, Kürtçe ve Türkçe sunduğu parçalarla kitlenin beğenisini kazanıyor.

Emekçi'den sonra oynanan kısa skeçin ardından, gece artık sona doğru yaklaşmaktadır. Bu dakikalarda kitlenin sabırsızlığı son haddinde. Okunan "Özgür Geleceğe Güzelleşme" şiirini, Kürt halkının tanınmış sanatçısı **Şivan Perwer**'in sahneye davet edilmesi izliyor. Alkışların ardı arkası kesilmiyor... Kısa bir selamlamadan sonra **ŞIVAN**, programına çok eski bir halk türküsüyle başlıyor. Koca sahnede tek başına sakallı ve küçük boylu, küçük boyunun aksine ismi büyük olan bu ozan; okuduğu her türküden sonra büyüyor, adeta sahneye sığmaz hale geliyor... Ne **ŞIVAN** kitleden, ne binler Ondan kopamıyor. Şivan, halk türkülerinden oluşan bir dizi sunuyor. Salonun ara yerlerinde halaylar çe-

kiliyor. **ŞIVAN**, kitleyle birlikte okuduğu "**Herne Pêş**" marşıyla programını bitiriyor.

Altı binin üstünde bir kitlenin katılımıyla gerçekleştirilen Duisburg Newroz gecesi ardından geceyi düzenleyenler birçok kişi tarafından zengin program sundukları için kutlanıyordu.. Hatta ilk kez KOMKAR'ın düzenlediği geceye katılanlar, gelecek yıl yeniden yapılabileceğini bile soruyorlardı...

KOMKAR, yılın son Newroz gecelerini Bremen'de 26 Mart'ta gerçekleştirdi. Bremen gecesini diğer gecelerden ayıran önemli bir yan buradaki programda **Aram, Şivan** ve **Baran** gibi tanınmış sanatçıların yanısıra **Bremen Çocuk Korosu**, genç sanatçı **Dilber**, Hannover **Koma Dilan Gurub** ve Leer'den **Leyla ile Dilan**'ın yer almalarıydı. Bu genç sanatçılar, programı renklendirdiler. Bremen NEWROZ'u 1000 dolayında bir kitlenin katılımıyla son buldu.

"**Kürdistan Marşı**" eşliğinde "şuna bütün kalbimizle inanıyoruz ki, halkımızın özgürlük mücadelesi mutlaka zafere ulaşacaktır" sözleriyle '89 Newroz kutlamaları son buldu.

Sonuç olarak şunu söylemek gerekir ki KOMKAR'ın 10. mücadele yılını geride bıraktığı bir döneme rast gelen '89 Newroz kutlamalarına F. Almanya ve B. Berlin'de 13 bini aşkın bir kitlenin katılması kendiliğinden olmamıştı. O, uzun yıllardan bu yana yurt dışında çalışma yürüten tüm yurtseverlerin, kurulduğu günden beri bu konuda sistemli çaba gösteren KOMKAR'ın, onun fedakar üye ve sempatanlarının bir ürünüydü.

DAYANIŞMA MESAJLARI

- Avusturya Sosyalist Partisi, • SPD Berlin Örgütü adına Eckhard Bartel, • Yeşiller Parti Yönetimi Adına Norbert Knappen, • Duisburg Belediye Başkanı Krings, • DKP, • TKSP, • TEVGER, • KDP-İrak, • KDP-İran (Avrupa Temsilciliği), • PPKK-Almanya Örgütü, • Petra Kelly (Milletvekili), • Dr. Antje Vollmer (Milletvekili), • Jannis Sakellariou (Av. Parlamento Milletvekili), • Jürgen Schaufuss (NRW Milletvekili ve Frechen Belediye Başkanı), • Gert Bastian (Emekli General), • EKD-Alman Protestan Kiliseler Birliği, • Hans Branscheidt (medico international), • Köfner Appell, • İran Halkın Fedayileri-Coğuniuk, • DFLP, • Dr. Ingeborg Nikitopoulos (FDP-Mannheim), • Inge Rieder-Hamborn, • KOMJIN, • KOMCIWAN, • Avusturalya Kürt Demokratik İşçi Derneği, • KSSE, • KKDK, • İsveç Kürdistan Dernekleri Federasyonu, • Asuri Dernekleri Birliği, • KOMKAR-Danimarka, • KOMKAR-Fransa, • KOMKAR-İsveç, • KOMKAR-İsviçre, • Hollanda Kürt İşçiler Birliği, • Tekoşer, • Kürdistan Demokratlar Birliği, • Berlin Kurdenspor, • Hevkar, • GDF, • Prof. Dr. Klaus Liebe-Harkort, • Şair Gundi, • Şair Frat Ceweri, • Şair Hasan Dewran, • Av. Ludwig Müller-Volck, • Moskova'daki Kürt Öğrencileri Adına Gulistan, • Ludwigshafen Halkevi, • Sosyalist Parti/Batı Berlin, • Duisburg Barışforumu, • TBKP-Duisburg, Batı Berlin, Nürnberg Örgütleri.

Kürdistan ve Türkiye'de:**Newroz Ateşi
Yeniden Tutuldu**

Newroz, bu yıl başta Diyarbakır olmak üzere, Kürdistan ve Türkiye'de birçok yerde yığinsel olarak kutlandı.

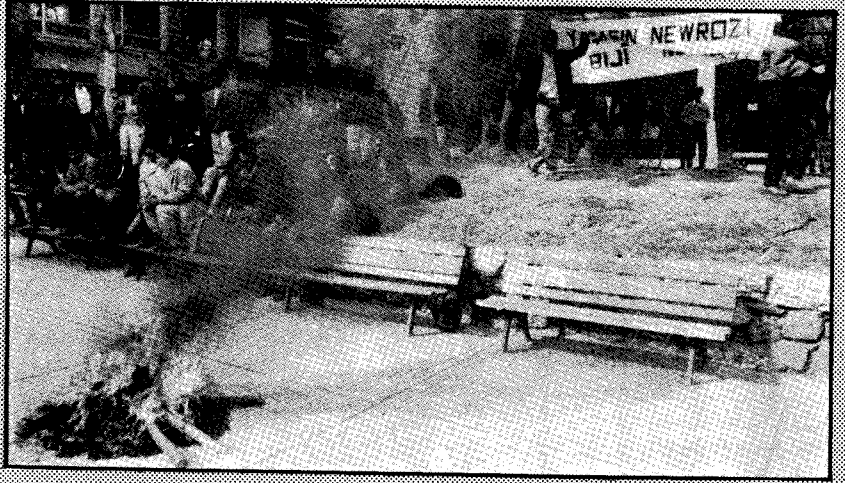
Diyarbakır Dicle Üniversitesi'nde 1000'i aşkın öğrenci, geleneksel Newroz ateşi yaktilar, halay çektiler ve Kürçe dîrenis şîirleri okudular.

Yine İstanbul Teknik ve Yıldız Üniversitesi'nde forumlar düzenlendi. "Yaşasın Newroz-Biji Newroz" pankartı açıldı. İstanbul'daki kutlamalarda polis, 18 kişiyi gözaltına aldı.

Adana Çukurova Üniversitesi'nde ise, bir grup öğrenci alkışlarla Newroz'u kutlarken, Uludağ Üniversitesi'nde diğer bir grup öğrenci mum yakarak ve "Biji Newroz" sloganı atarak kutladılar.

12 Eylül'den bu yana en kitlesel bir şekilde kutlanan Newroz, burjuvaziyi tedirgin edecek düzeye vardı. Bu nedenle Diyarbakır'da polis, "Newroz nedir!" başlıklı, tümüyle tarihi gerçekleri inkar eden bildiriler dağıttı. Newroz'un zorbalara karşı direnişin sembolü olduğu gerçeğini inkara yönelik bildiri, onun sıradan bir "bahar bayramı" olarak göstermek istedi.

Bu yılki kutlamalar, tüm baskı, yasaklama ve engellemelere rağmen, 1990 Newroz'u'nun daha kitlesel bir şekilde kutlanacağını müjdecisidir.

İsveç:**NEWROZ COŞKUYLA KUTLANDI**

10 Mart 1989 günü, KOMKAR-Swéd olarak Stokholm'de Newroz'u büyük bir coşkuyla kutladık.

2 binin üzerinde bir kitlenin katıldığı gecede zengin bir kültür programı sunuldu. Programda tanınmış sanatçılar; **Şivan ve Kine Em Grubu, Aramê Tigran, Nasir Reza-zî ve Agri Grubu, Fırat** ve opera sanatçısı **Ferhad Baban**, halkımızın güzel türkülerinden örnekler sunarken salondaki coşkuyu doruğa çıkardılar.

kattı.

Latin Amerika ve Yunan halk dansları ekiplerinin gecede sundukları oyunlar geceye değişik bir renk katarak halklar arasındaki dayanışmanın güzel bir örneğini sundular.

Yer bulmakta güçlük çeken yüzlerce kişinin ayakta izlediği halkımızın özgürlük, mücadele ve zulme karşı direnişin sembolü olan Newroz kutlama gecemize birçok dayanışma mesajı geldi. Bu mesajlardan bazıları:

* İngela Thalän, Çalışma Bakanı, *

Derneğimizin çocuk korusu ve çocuk folklor grubu gecenin en çok beğenilen başka örneğiydiler. Bunun yanısıra kardeş KOMKAR-Danimarka folklor grubunun sunduğu halkoynlarımız da geceye ayrı bir renk

Lennart Hलगren, Merkez Partisi (C) Uluslararası ilişkiler Sekreteri * İsveç Sol Komünist Partisi (VPK) * İsveç Komünist İşçi Partisi (APK) * İsveç Barış Komitesi * Avukat Jan Kadstedt * Kemal Burkay, Türkiye

Kürdistanı Sosyalist Partisi Genel Sekreteri * Kürdistan Kurtuluş Hareketi TEVGER-İsveç Komitesi * Irak Kürdistanı Cephesi İsveç Örgütü * Kürdistanlı Politik Örgütlerin İşbirliği Komitesi (Komita Hekvari) * Irak Kürdistan Demokrat Partisi (KDP—İ) İsveç Örgütü * İran Kürdistan Demokrat Partisi (KDP—İ) İsveç Örgütü * Irak Komünist Partisi * Kürdistan Öncü İşçi Partisi (PPKK) İsveç Komitesi * Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları Sosyalist Eğilim (KUK—SE) İsveç Örgütü * Ala Rızgari * Yekitiya Sosyalist a Kurdistan İsveç Komitesi * Kürdistan Yurtsever Birliği (YNK) * Kürt Sosyalist Partisi (PASOK) * Suriye İlerici Demokrat Kürt Partisi * Türkiye ve Kürdistanlı Politik tutuklularla Dayanışma Komitesi * İsveç-Türkiyeli Kadınlar Derneği * İsveç Kürdistan Dernekleri Federasyonu * Kürdistan Demokrat İşçi Birliği (YKDK), * Eskilstuna Kürt Derneği, * Bolnas Kürt Derneği, Yurtdışı Kürdistan Öğrenci Derneği (KSSE), * Kürt Sinemacılar Birliği, * Federal Almanya Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu KOMKAR, * KOMKAR Danimarka, * KOMKAR Fransa, * KOMKAR İsviçre, * Hollanda Kürdistan İşçi Birliği, * TKSP İngiltere taraftarları, * TKSP Yunanistan taraftarları.

Program aralarında gösterilen dîalar ve bir bütün olarak gecenin programının düzenli bir şekilde olması, kitlenin ayrıca beğenisini topladı.

BENGİN CAN/Stockholm

Norveç:**COŞKULU GECE**

Halkımızın ulusal bayramı olan Newroz'u Norveç'in Sandafjord şehrinde, Vestfold Kürt Kültür Derneği olarak düzenlediğimiz bir geceyle kutladık.

Derneğimizin folklor ve müzik ekipleri, ülkemizin değişik yörelerinden sundukları oyunlar ve söyledikleri türkülerle kitlenin büyük ilgisini topladı. Lokal radyo ve gazeteler, gece hakkında geniş yayın yaptılar. Gece de KOMKAR olarak açtığımız stand oldukça ilgi gördü. Coşkulu geçen geceye 200 dolayında bir kitle katıldı.

Yine 17 Mart günü Halepçe katliamını protesto ettik. Eylemde açtığımız stand, halk tarafından büyük ilgi ile izlendi. Derneğimiz tarafından çıkarılan bildiri geniş bir şekilde dağıtıldı.

Larvik'ten Misto

Danimarka:**BİRLİKTE KUTLAMA..**

Halkımızın ulusal bayramı, özgürlüğün ve direnişin sembolü Newroz

her yıl olduğu gibi bu yıl da Danimarka'da kutlandı. Bu yıl ki Newroz, yine Kürdistan Dayanışma Komitesi tarafından 18 Mart günü kutlandı. Geceye yaklaşık 700 civarında bir kitle katıldı.

Bu yıl ki Newroz programımız oldukça zengindi; tanınmış Kürt sanatçısı Şêrin, Sait Yusuf, Delal, Danimarkalı sanatçı Arne Würbler, Irak Kürdistanı'ndan iki müzik grubu, söyledikleri birbirinden güzel türkülerle kitleleri coşturdular. Gece de KOMKAR folklor ekipleri (çocuk ve büyüklerin) değişik yörelerden halkımızın birbirlerinden güzel oyunlarını sundular. Ayrıca folklor ekiplerinin Halepçe katliamını canlandıran pandomim kitleyi oldukça etkiledi. Yüzlerce kişi göz yaşını tutamadı. Salondaki kitle hep bir ağızdan "Katil Saddam" "Biji Kurdistan" sloganı attı.

Jiyan/Danimarka

Hollanda:**YİĞİNSAL KATILIM..**

Hollanda Kürt İşçiler Birliği (KYPH), bu yıl Newroz'u 19 Mart 1989 tarihinde Den Haag kentinde kutladı.

Newroz kutlama çalışmaları, daha birkaç ay evvel başladı. İlk aş-

mada Newroz afişleri ve bildirileri basıldı. Bunlar geniş bir şekilde yapılandırıldı ve dağıtıldı. Ayrıca Hollanda basınına Newroz konusunu işleyen yazılar yazıldı, radyo ve televizyonda duyurular yapıldı.

19 Mart'ta saat 15.00'te başlayan kutlamaya, 1500'ün üzerinde bir kitle katıldı. Gecenin yapıldığı salon tıka basa doldu, insanlar ayakta Newroz'u izlemeye çalıştılar.

Kürtçe, Türkçe ve Hollandaca sunulan senaryo eşliğinde Kürdistan, Kürt halkı hakkında bilgiler sunuldu. Folklor ekipleri değişik oyunlar sunarken, **Kulilkên Kurdistan Müzik Gurubu** ve **Dilber** direniş ve ezgilerden oluşan zengin müzik programı sundular.

Türkiye'den Newroz kutlamaları için gelen **Rahmi Satluk**'un yanı sıra, **Baran**, ve Kürt halkının tanınmış sanatçısı **Şivan**, birbirinden güzel parçalarla kitleyi coşturdular.

Baştan sona büyük bir disiplin ve coşkulu bir şekilde geçen Newroz kutlaması, izleyiciler tarafından büyük bir beğeniyle karşılandı.

Daha sonraki günlerde, Hollanda Televizyonu, gece sırasında filme aldığı programı 20 dakikalık bir süreyle izleyicilere sundu.

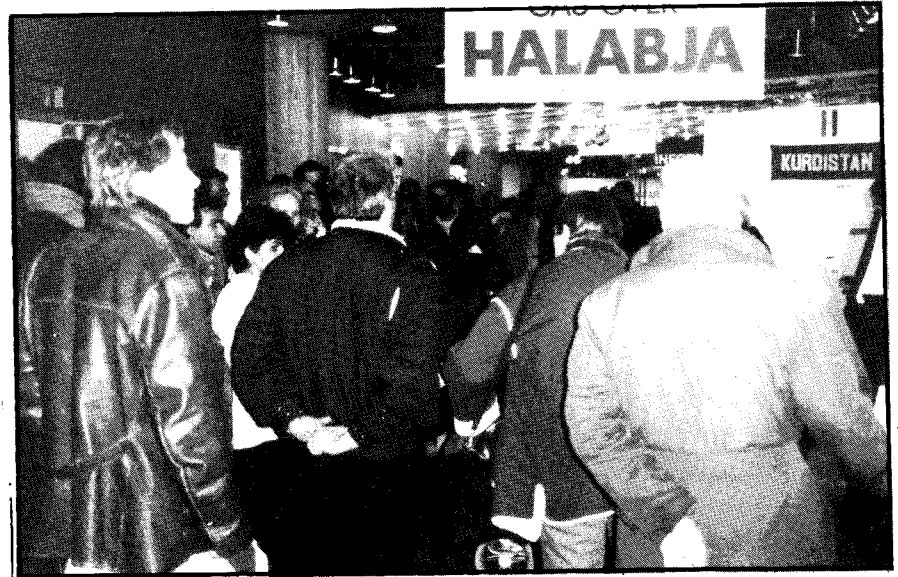
Zırav/Hollanda

Swêd

Komela Karkerên Kurdistan KOMKAR-Swêd, di 24.2.1989'an da ji bo biranina Halebçê lı bajarê Stokholmê lı Kulturhusetê raxistinek (Sergi) vekir. Raxistin 24'ê Sibatê heyane 24'ê Adarê wê berdewam bike.

Raxistin ji ali koma zarokên KOMKAR, bi sirûdên "Ey Reqib" û "Ey Şehidan" ve hat vekirin. Di vê demê da gelek kesên biyani û Kurd ji amadebûn. Kulturhuset cihek resmi ye û merkeza xebata kulturî ya herî mezin a Swêdê ye. Berpirsiyarên kulturhusetê usa digotin: "di navbeyna mehek da ji 60 hezari bêtir insan kulturhusetê ziyaret dikin."

Ji bo raxistinê gelek plakate û belavok bi xurtî hatin belavkirin û daliqandin. Li cihê raxistinê di hemû saetan da dia û film di gel informasyon, û her weha filmên dokumentar lı ser Kurdistan û Halepçê tê nişandan. Ji bo biranina Halepçê defterek ji hatiye vekirin. Swêdi û ji miletên din pîr kes ditinên xwe lı ser mesela Kurdi û her usa lı ser Halep-

Jİ BO HALEBÇÊ RAXISTINEK

çe tinin ziman.

Heta niha 2 hezar broşur bi zmanê Swêdi ya informasyonê hatin belavkirin. Gelek Swêdi telefonê KOMKAR-Swêd dikin û jê daxwaz dikin, ku lı ser Halebçê bêtir informasyon bi dest bixin. Pîr kes ji lı ci-

hê raxistinê bir û baweriya xwe tinin ziman, raxistinê pîr dicibinin û dibêjin heya iro raxistinek usa bi tesir, bi rêk û pêk lı ser bûyêra Halebçê me nedit.

SEYDO/Stokholm

İsveç Sol Komünist Partisi Milletvekili Berit Erikson İle Söyleşi: “En önemlisi tüm parçalardaki Kürtlerin kendi devletlerini elde etmeleridir”

Sömürgeci Saddam rejiminin, Irak Kürdistanı halkımıza karşı kullandığı kimyasal gazlar sonucu, Türkiye Kürdistanı'na sığınmak zorunda kalan insanların yaşadığı kampları ve durumlarını incelemek amacıyla, Şubat ayı başlarında 1 Danimarka, 5 İsveç parlamenterinden oluşan bir grup, Türkiye'ye resmi bir gezi düzenlediler.

İncelemelerini tamamlayarak dönen gruptan İsveç Sol Komünist Partisi'ne (VPK) mensup milletvekili Berit Erikson ile arkadaşımız ŞİYAR'ın yaptığı roportajı aşağıda sunuyoruz.

D.KOMKAR Redaksiyonu

□□ Sayın B. Erikson, kısa bir süre önce Türkiye'yi ziyaret eden altı kişilik parlamenter grubun içinde idiniz. Gazetelerden izlediğimiz kadarıyla, Irak Kürdistanı'ndan Türkiye'ye, daha doğrusu Türkiye Kürdistanı'na sığınan Kürt mültecilerin durumunu yerinde gördünüz ve Kürdistan'da insan haklarının durumu ile ilgilendiniz. Öncelikle, kamplardaki durumla ilgili olarak izlenimlerinizi anlatır mısınız? Mültecilerin barınma, beslenme ve sağlık koşulları nasıl? Kendilerine yeterince yardım ulaşıyor mu?

□ Benim görüşüme göre kamplarda ayrı ayrı standartlar hüküm sürüyor. Bu da, kamp yöneticilerinin farklı tutumlarıyla, kampların farklı bölgelerde olmasından kaynaklanıyor.

Mardin yolu üzerindeki Kızıltepe Çadır Kampı'nda 16 bin insan bulunuyor. Bu kamp, diğer kamplardan daha büyüktür. Bu kampta Ağustos 1988'den bu yana, 500 çocuk doğmuş. Yaşları 20-40 arasında değişen çok sayıda pêşmerge vardı.

Yine bu kamptakilerin köy köy ayrılıp bir muhtarın denetiminde kendilerini organize etmelerine de izin verilmiş. Bu da, bana göre onlara politik çalışmalarını sürdürme ve örgütlenme imkanını vermiş. Bu bizim ilk ziyaret ettiğimiz kamptı. Burada göçmenlere verilen yemek çok azdı. Adeta kıtlık yaşıyorlardı.

Kampta; hastalıklı çocukların çokluğu, temizliğin ve tuvaletlerin azlığı ve bu kadar sayıda insanın burada böyle bir arada, daracık bir yerde yaşamaya zorlanması, bizi çok korkuttu. Özellikle tuvaletlerin azlığı hastalıkların yayılmasına neden oluyordu. Kupkuru bir düzlüğe kurulmuş, sıcağa karşı da korumasız olan bu kamplar, yaz sıcakları başlarında oturulamayacak hale

gelir.

Ziyaret ettiğimiz ikinci kamp, Diyarbakır'daki kamptı. Bu kampta insanlar, küçük odalardan oluşan henüz bitmemiş kiralık evlere doldurulmuş. Ziyaret ettiğim ve bir saat kaldığım küçük bir odada 26 kişi kalıyordu. Bunların büyük bir kısmı yetişkinlerden oluşuyordu. Erkeklerin sayısı diğer kamplardakinden daha fazlaydı. Bu durum ise, Türk hükümetine bu kampta her istediğini kolaylıkla yapma imkanı vermiyordu. Örneğin Türk hükümeti, bu insanlara pêşmerge kıyafeti yerine pantolon-çeket giymeyi zorunlu kılmış. Bunun için de bir kamyon elbi-

se getirmişler. Ancak pêşmergelerin sert protestosu, onlara geri adım attırılmış ve bu işlemden vazgeçmişler.

Orada öğrendiğim bir gerçek de şuydu: Daha önceleri gelen raporlara göre, pêşmergeler güya kendi aralarında çatışmışlar. Türk askerleri de bunları ayırmak için kampa girmiş ve ayırmaya çalışmış. Şimdi öğreniyorum ki, gerçek öyle değilmiş. Pêşmergeler Irak'tan geldiklerinde beraberlerinde esir aldıkları Irak askerlerinden bir kısmını da birlikte getirmişler. İstekleri Türk hükümetince yerine getirilinceye kadar bu esirleri bırakmayacaklarını söylemişler. İstekleri ise, kendilerinin Irak'a teslim edilmemesiymiş. Ama Türk askerleri silahlarıyla kampa saldırmışlar. Pêşmergelerden yaralananlar, hatta ölenler olmuş. Pêşmergelerin "kendi aralarındaki çatışma"sı bundan ibaret.

Mültecilerin yerleştirildiği tüm binaların inşaatı henüz bitmemiş, yarım bir vaziyetteydi.

26 kişinin yaşamak zorunda kaldıkları bu yerde, ufak bir mutfak vardı ve bu insanların yemekleri burada hazırlanıyor, yine bulaşık ve elbiseleri burada yıkaniyordu.

Banyo denilen yer, tuvalete yerleştirilmiş bir oturma yeri ve duvara tutturulmuş bir musluktan oluşuyor. Sular yalnız akşamları bir saat akıyordu. Elektrik, akşamın 5'inden sabahın 5'ine kadar kesikti.

Görüşüklerimiz içinde bir de doktor vardı. Kampta doktorlara olan ihtiyaç oldukça fazlaydı. Tüm kampta yalnız iki doktor ve birkaç hemşire görevliydi. Ama tedavi olmak için kuyrukta bekleyen oldukça çok hasta vardı.

Mülteci doktorların kampta görevlerini yapmaları yasaklanmıştı. Aynı şekilde Diyarbakır'daki doktorların mesai saatleri dışında karşılıksız tedavi etme istemleri de reddedilmişti.

Kamptaki göçmenler arasında elektrik mühendisi olan çok sayıda insan da vardı. Ve bunlar, kampın elektrik işlerini çözebilecek yeteneklere sahip olmalarına rağmen, bunlara izin verilmiyordu.

Kampın çevresi yüksek telörgülerle çevriliydi. Telörgülerin dışında ellerinde ağır silahlar bulunan jandarmalar devriye geziyorlardı. Kamptakilerin anlattıklarına göre kendilerine çok ağır baskılar yapılıyor. Birçok kez çeşitli bahanelerle kampa baskınlar düzenlenmiş.

3. Kampa ben gitmedim. Bu kamp, Muş'taydı. Buraya Hans Görn Frank (Sosyal Demokrat Parti), Ingrid Ihrhammar (Merkez Parti) ve Maria Leissner (Halk Parti) gittiler. Onların anlattıklarına göre tam bir cehennem. Bu kampta pëşmergeler silahlarını teslim etmek istememiş; kadın, ihtiyaç ve çocukları sınırda bırakıp İran'a geçmişler

Kamptaki mültecilere verilen bu evler için daha önceleri Türk hükümeti "oturulmaz" diye belge vermiş. Buna rağmen bu göçmenler buraya yerleştirilmişler. Bu evlerin de içleri oldukça soğukmuş. Muş'ta ısı gündüzleri -15, geceleri ise -28 dereceye kadar inmekteymiş. Göçmenler, dondurucu soğuklarda pamuk çorap ve lastik ayakkabı giyinmek zorundalarmış. Elbiseleri de oldukça kötüymüş.

Burada yaşamak zorunda kalan göçmenlere, diğer kamplarda yaşayanlara verilen yemeklerden daha az yemek veriliyormuş.

Baskılar ise, diğer kamplardan daha fazla ve daha korkutucuymuş.

Buraya giden parlamenter arkadaşlar, MİT'in sıkı takibinden dolayı, göçmen Kürtlerle konuşma fırsatını fazla bulamamışlar. Ancak,

kamptaki yaşam standardının normalin çok altında olduğunu ve yine ölüm oranının da hayli yüksek olduğunu tespit etmişler. Bu arkadaşlarımızın görüşüne göre bu kampın en kısa zamanda kapatılması gerekiyor.

Söz konusu kampın bu derece kötü olması, bana göre gözden uzak olmasıdır. Özellikle yabancı delegasyonların buraya gitmemesidir.

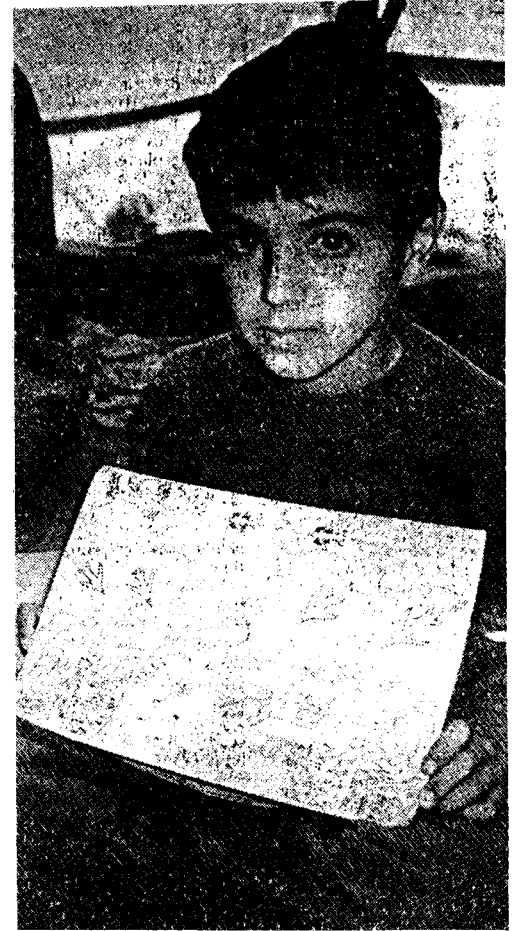
Bu kamplardaki uygulamalar, bana, Hitlerin kamplarını hatırlattı. Bende oluşan kesin kanı şu: Türk hükümeti iç ve dış kamuoyunun baskısından çekinmeseydi, onlara Irak hükümetinin yaptığının aynısını yapardı.

Kamuoyu, bu insanların kimyasal silahlardan kaçarak kitleler halinde sınırın bu yanına sığındıklarını biliyor. Ama Irak hükümeti, kimyasal silah kullandıklarını inkar ediyor. Türkiye ise, kimyasal silah kullandığını en az Irak kadar gizleme çabasında. Siz, kamplarda görüp duyduklarınızdan nasıl bir kanaate vardınız?

Bir doktorun bana anlattıklarına göre, 1986 Ağustos'undan beri kimyasal silahlara maruz kalmışlar. Başlangıçta kurbanlar, ölümlerine neden olan bu silahların ne olduğunu anlayamamışlar. Doktorlar kimyasal silahlardan yaralananların büyük bir kısmını tedavi etmişler.

Türk hükümetinin zehirli gazlardan yaralananları başka bir yere gönderdiği yaygın şekilde konuşuluyordu. Mardin'deki kampta bir aile ile görüştüm. Anneleri gazdan ölmüş. Ailenin diğer fertlerinin üzerinde gazdan kalma belirgin izler vardı. Aile-

nin 8 yaşında bir çocuğu vardı. Çocuk yaşadığı olayı, (kimyasal bombalama hadisesini) resimlerle

8 yaşındaki Şinvar, yaşadığı vahşeti resimlerle anlatıyor

anlatmıştı. Biz de bu resimlerin fotoğrafını çekip yanımıza aldık.

Saddam Hüseyin hala iktidardadır ve aynı silahlara da sahiptir. Hiç kuşku yok ki, o, Kürt halkına karşı bu silahları her zaman kullanabilir.

Başlangıçta savaşın Kürdistan topraklarında olduğunu düşünmemiştim. Oysa, Kürt köyleri savaş meydanları olmuş, Kürdistan yaylaları harabe edilmiş.

Türkiye, bu insanları siyasi mülteci saymamakta ısrar ediyor ve onlara iç ve dış yardımların ulaşmasını engelliyor. Örneğin, bu yüzden Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği devreye giremiyor. Türk hükümetinin bu tutumu nasıl açıklanabilir? Sizce, mültecilerin durumunu düzeltmek için neler gerekiyor?

Bu konuda Türk yetkilileriyle konuşmak hem ilginç, hem de korkunçtu. Bu diyalogdan sonra bazı gerçekleri şüpheye yer vermeyecek şekilde öğrendik. Örneğin; Türkiye Irakla bilinen o iyi ilişkilerini hiç de bozmak istemiyor. Birleşmiş Milletlerin Mülteci Sözleşmesi imzaya açı-

linca, Türkiye, çekince koymuştu. Türkiye, yalnız Avrupa'dan gelenleri mülteci olarak kabul ediyor.

Bir de Türkiye, kendisini bir türlü 3. Dünya Ülkesi, yine geri kalmış bir ülke olarak kabullenemiyor. Onun için de BM'in mülteci komisyonunu içeri almıyor.

Güya kendileri bu göçmenlerin sorunlarının üstesinden gelebileceklermiş.. Türk devleti çok açık olarak para yardımı talebinde bulunurken, bu paranın nereye ve nasıl kullanılacağına da kendisi karar vermek istiyor. Bu ise, kabul edilemeyecek bir durumdur. Bu günlerde Cenevre'de Avrupa ülkeleri, BM ve Türkiye arasında göçmenlerin durumunun çözümü için anlaşma yolları aranacaktı. Maalesef bu süre içinde insanlar, kamplarda ölmeye devam edecekler.

Gerçekten insan kendi kendine soruyor: Yapılan bunca anlaşmanın anlamı nedir? BM ve Avrupa düzeyinde yapılan anlaşmaların, birliklerin anlamı; bir ülkenin bu anlaşmalara uymaması, bozması halinde o ülkeye yönelik baskıların uygulanmasıdır. Ama burada ticari ilişkiler daha ağır basıyor. ABD'nin bölgeye ilişkin politikası değişmedikçe, buralarda iyi görünüm olmaz.

Buna rağmen herkes elinden geleni yapmalıdır, ki yörenin durumu değişsin.

□□Bu konuda yalnız veya bu geziye katılan diğer parlamenterlerle birlikte herhangi bir girişimde bulunmayı düşünüyor musunuz?

□İsveç'e geri geldiğimizde, ilk iş olarak mümkün olduğu kadar çok sayıda gazeteye bilgi verip yayımlanmasını sağlamak oldu. Buna TV ve radyo da dahildir. Mecliste, önümüzdeki günlerde Kürt sorunu üzerinde bir tartışma olacak. Arkadaşlarımın isteği üzerine bu konuda ben konuşacağım. Kürtlerin durumunu, Trakya'daki jenosidi ele alacağım.

Bir de gensoru kararımız var. Sorunun gündemleştirilip tartışılmasını ve böylelikle çok sayıda parlamenterleri de tartışmaya çekerek, hasta, sakat göçmenler için birşeyler yapılabileceğini düşünüyoruz.

Örneğin: Kürtler için mülteci kontenjanını arttırmak, yaralı ve hasta göçmenlerin hemen İsveç'e getirilmesini sağlamak. UPK ve diğer muhalefet partileriyle birlikte Kürt sorununu BM gündemine alınması için hükümete öneri götüreceğiz.. Ayrıca (VPK) Sol Komünist Parti olarak, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun, Türkiye'den yaptıklarından

dolayı hesap sormasını da isteyeceğiz. Bu konudaki çalışmalarımız devam edecek.

□□Türkiye'de ve Kürdistan'da insan haklarının durumunu nasıl gördünüz? Türkiye'de işkence uygulamasının sona erdiğinden veya düşünce ve basın özgürlüğünün varlığından söz edilebilir mi?

□Başlangıçta birçok resmi kuruluş ve kişilerle görüşmeler, randevular sağlandığı için elçimize oldukça kızmıştık. Sonradan yaptığının isabetli olduğuna kanaat getirdim.

İçişleri ve Dışişleri bakanlıklarının üst düzey yöneticileriyle, süper valiyle, valilerle, Türk-İş yöneticileriyle, legal parti yöneticileriyle, Diyarbakır, İstanbul ve Ankara'daki İnsan Hakları Derneği yöneticileriyle, çok sayıda avukatla da görüştüm. Birşeyin farkına vardım ki, komünist olmam, ilişki kurmamda rahatlık sağladı.

Türkiye'de en basit insan hakları bile çiğneniyor. Anladığım kadarıyla işkencede azalma olmamış, aksine artmıştır. Daha etkili metodlar bulmuşlar. Cereyan vermede daha dikkatli davranıyorlar. Örneğin; iş-

kence uygulayacakları kişiyi çaputlarla sarıyorlar, ki içorganlar iz bırakmadan zedelensin. Hemen hemen tüm yetkililer, işkencenin varlığını inkardan geliyor. Fakat devlet Bakanı A. Kahveci, işkencenin varlığını kabul etti. Bunu da, polislerin iyi bir okul eğitiminden yoksun olmasına bağlıyordu. Buna rağmen, bu açıklaması hoş olmayan bir hava yarattı.

Elçilikte verilen bir akşam yemeğinde yanımda yaşlı bir bakan oturuyordu. Bütün buna rağmen, kim olduğunu öğrenemedim. Kahveci'nin işkenceyle ilgili itirafını kendisine söylediğimde, adam, kulaklarına inanmadı. Tekrar terar sordu. "Kahveci gerçekten öyle mi diyor?" diye.. Bir süre sonra bana Kahveci'nin modern bir bakan olduğunu söyledi. Yani Türkiye'de işkencenin varlığını kabul etmek bir modernlikmiş...

Basın özgürlüğüne gelince; çok sayıda gazeteci bizi aradı ve buldu. Bazı Türk gazetecileri de fırsattan yararlanarak bizimle beraber kamplara girdiler. Oysa bu istekleri yetkililer tarafından geri çevrilmişti.

Gazeteciler bizim söylediklerimizden alıntılar alarak yazıyorlardı. Yani kendileri aynı şeyleri yazma

cesaretinde bulunamıyorlardı. Bizim, İsveç gazetelerinde yazacaklarımızı, ya da onlara anlatacaklarımızı kendilerine de vermemizi istiyorlardı. Çünkü onlardan alıntı yaparak bir baskıya maruz kalmamaya dikkat ediyorlardı.

Gazeteciler heran hapise atılabileceklerini, güvencelerinin olmadığını kendileri de belirttiler.

Diyarbakır'a gelince; evet, Diyarbakır'da sanki savaş hali vardı. Her tarafta askerler otomatik silahlarıyla devriye geziyorlardı. Diyarbakır'da gruplara ayrıldık.

Birkaç kişi Muş'a ve GAP yöresine gittiler. Ben ve birkaç arkadaş da Batman'a gittik. Yolda 7 MİT arabası hep bizi takip etti. Buna rağmen kimlerin Batman'a geldiklerini öğrenmek için otel resepsiyonuna, odama çıkarken benimle konuştular. Kendilerine "sizlere isim filan vermeyi düşünmüyorum. Polis olarak işinizi doğru-dürüst yapsaydınız. Kimlerin Batman'a geldiğini öğrenseydiniz." dedim. Öyle bir durumdaydık ki, her tarafımızı MİT görevlileri sarmıştı. O inançtaydım ki, otel odalarımız bile dinleniyordu. Batman'a gitmeden önce Yeşilyurt köyüne gitmeyi düşünmüştük. Bizden önce köye gitmek için Türk-Alman-İngiliz gazetecileri hayli çabalamışlardı. Ama başarılı olamamışlardı.

Süper valiye giderek, Mardin bölgesine gitmek için izin istedim. Bana: istediğimiz yere gidebileceğimizi söyledi. Yeşilyurt köyüne gitmek istediğimizi söyledim. Bu haber çok çabuk yayıldı ve çok sayıda polis, bizi takibe başladı.

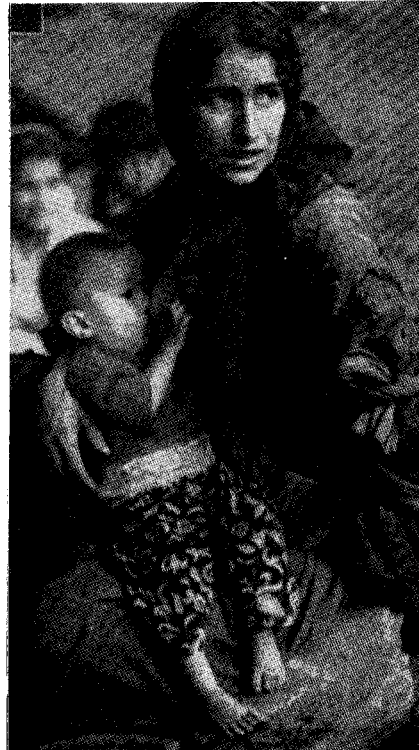
□□Siz orada bulunduğunuz günlerde Cizre'ye bağlı Yeşilyurt köyünde olup bitenler (köylülere toplu dayak, işkence, insan pisliği yedirme) Türkiye basınında olduğu kadar dış basında da yaygın biçimde tartışılıyordu. Bildiğimiz kadarıyla yöreye gidip bilgi de aldınız. Bu konudaki izlenimlerinizi anlatır mısınız?

□Olayın içeriğini oraya gitmeden önce İsveç gazetelerinde okuduğum için biliyordum. Diyarbakır'a gittiğimizde ilk olarak İnsan Hakları Derneği'nden insanlarla görüştük. Onlardan bu olay hakkında bilgisi olan kişilerin isimlerini alarak bazılarıyla görüştük. Görüştüğümüz kişiler, o köye bizzat gitmemizi salık verdiler. Buna biz de katıldık. Ancak gideceğimiz yer 250 km. mesafedeydi. Biz sabah saat 9'dan önce kiralık bir araba bulamayacağımızı, köye yakın bir şehirde oturan avukatı alacağımızı ve yolda kimbilir

kaçkez askerler tarafından durdurulacağımızı hesaplayınca, geri dönüşümüzün akşam karanlığına rastlayacağını saptadık. Arabayı da kendimiz kullanacaktık. O zaman gidisten vazgeçerek, avukata telefon açıp tüm masrafların tarafımızdan ödenmesi kaydıyla onun yanına iki köylüyü alarak Diyarbakır'a gelmesi şeklinde çözmeyi düşündük. Aynı şekilde çok sayıda sosyal demokratın tutuklandığı Batman'a gittik. Döndüğümüzde telefonlarla ilgilenen arkadaşımız, avukatın telefon ettiğini, polisin köye giderek eğer bizlerle ilişki kurar iseler, öleceklerini söylediklerini, bu yüzden de koldan kimsenin gelemediğini ilettiler. İstanbul'a geldiğimizde Cizre'deki o avukatın büyük tehditler altında olduğunu, diğer avukatlardan öğrendik. Bu sorunu görüştüğümüz resmi kişilerle de ele aldık.

Onlar, tarafsız bir komisyonun soruşturma başlattığını söylediler. Aynı olaylar Yeşilyurt köyü yakınındaki köylerde de meydana gelmiş. Kanatime göre başka bir dünya basını ile ilişki kurulabilseydi, çok daha önemli olurdu..

□□Kürdistan'da ve Türkiye'de gördüklerinizden sonra, insan haklarıyla ilgili olarak ne gibi girişimlerde bulunmayı düşünüyorsunuz?

□Ben dışişleri komisyonunun yedek üyesiyim. Ve orada İsveç'in, insan haklarının çiğnenmesinden dolayı, özellikle Kürt halkına yapılanlardan dolayı Türkiye'yi insan hakları mahkemesine şikayet etmesi için önemli etkiler yapılabilir.

□□Türk devleti, resmi organlar hatta Kürtleri yok saymakta ısrar ediyorlar. Sanırım buna siz de tanık oldunuz. Aynı zamanda Kürt halkının varlığını ve ona karşı yürütülen çağdışı zorbalık ve terör politikasını da yerinde görüp yaşadınız. Sizce Kürt sorunu nasıl çözülebilir? Uluslararası ilgili kuruluşların bugüne kadar Kürt sorununa izledikleri sessizlik politikasını artık sona erdirmeleri ve Kürt halkından yana aktif bir tutum takınmaları gerekmiyor mu?

□Evet kesinlikle devleti olmayan, dünyanın en büyük etnik azınlıklarından biridir.

Şimdi Kürt sorununa baktığımızda çeşitli dereceler vardır. En önemlisi tüm parçalarda tüm Kürtleri içeren kendi devletlerini elde etmeleridir. Fakat herşeyden önce, bölgedeki en büyük rolü oynayacak olan ABD'nin isteği nedir?

İkinci adım: Söylenmek istenen genellikle Kürt varlığı kabul edilsin; dilleri konuşulsun, kültürlerini geliştirebilsinler. Bu durumda Sovyetler'deki Kürtlerin durumu en iyisidir. Burada Kürtler, bir azınlık olarak kabul edilmiş, kendi dillerinde kitap ve gazeteler vardır.

Türkiye'de bu soruna saldırmak için çeşitli yollar bulundu. Ben bu arada Kürtlerin kendi dillerini geliştirmesinden yana olan bir bayan milletvekiliyle görüştüm.

Anlattıklarından çıkardığım kadarıyla, parlamento da dahil, bu konuda tartışmalar yapılmakta ve bu tür tartışmalar gün geçtikçe artmasına ve sertleşmesine rağmen, bu konuda fazla bilgi edinemiyoruz.

Ben Sosyalist Parti liderlerinden biriyle de konuştum. Kendisi gelecek on yıl içinde özgür bir Kürdistan'ın oluşacağına inanıyordu. "Bu sorunun gelecek 10 yıl içinde çözümlenmesi kaçınılmazdır," diyordu.

Sayın ERİKSON, bu imkanı bize verdiğiniz için, teşekkür ederiz.

8 MART

ve IRAK KÜRDİSTANI'NDAN MANZARALAR

Eğer 3 çocuk sahibi bir ana, 2 çocuğunu kurtarmak için 1 çocuğunu feda etmek zorunda kalırsa, acaba hangi yavrusunu feda eder? Zayıf ve hasta olanını mı? Tombul olanını mı, ya da ötekilerine nazaran daha az sevdiği yavrusunu mu?

Bu satırları okuyan kadınlar belki "böyle birşey olamaz" veya "hiç bir ana çocuklarından birini feda etmek için seçim yapamaz" diye itiraz edeceklerdir. Ama Irak Kürdistanı'ndan bir ana böylesi durumla karşılaştı. Çocuklarından birini, öteki 2 çocuğunu kurtarmak için feda etti. Nasıl mı? Şöyle:

Süleymaniye ve İran sınırına yakın olan "Dola Cafeti" mıntkasında YNK (Kürdistan Yurtsever Birliği)'nin merkezi üsleri bulunuyordu. (Şimdi bu bölge devletin kontrolünde). Ayrıca bu kurtarılmış bölgelerde, Saddam rejiminin zulmünden kaçan insanlar, peşmerge aileleri özgürlüğün tadını çıkara çıkara yaşıyorlardı.

1988 kışında, bölgedeki dağlara bir hayli kar yağmıştı. Herhangi bir saldırı anında geri çekilme güzergahı olan bu dağlar, bu kış yol verme niyetinde değillerdi. İşte böylesi şartlarda kanlı Baas diktatörlüğü, sözkonusu bölgeye "Enfal-1" adını verdiği büyük saldırıyı başlattı.

Tank, top, uçak ve kimyasal silahların kullanıldığı bu saldırı, kadınıyla erkeğiyle, yaşlısıyla, çocuğuyla bölgede tüm insanların imha edilmesini amaçlıyordu. Zaten "Enfal" kelimesi de bu anlamda geliyordu.

Hemen hergün uçakların saldırısına uğrayan, top atışlarına tutulan "Dola Cafeti"de şiddetli çatışmalar Şubat'ın ortalarında başladı. Peşmergele ve halk günlerce modern ve kimyasal silahlara karşı yiğitçe direndiler, birkaç kez

düşmanın saldırılarını püskürttüler. Yerlerini terketmek istemeyen halk, her ihtimale karşı geri çekilme güzergahındaki karları küreklerle temizliyordu. Ama gündüz temizlenen yol gece rüzgarın etkisiyle tekrar doluyordu.

İşte bu imha savaşında geri çekilme anında belki bir şehid eşi, belki de bir başka cephede savaşan bir peşmerge eşi olan bir Kürt kadını, birlikte götürdüğü 3 çocuğundan birini, yolda gücü takatı kesildiği için dağlarda bırakmış öteki ikisini sırtına vurduğu gibi "emin" bölgelere ulaştı.

Geri çekilen bir peşmerge birliği çocuğu birbirine sarılıp can veren yeni evli çiftin cesetleri başında dolaşırken, "Oy dayê can" diye ağlarken bulmuş ve birlikte getirip anasına teslim etmişlerdi.

Ne dersiniz? Ana seçimde hangi ölçütü kullanmıştı? Geride bıraktığı çocuğunu daha mı az seviyordu? Yoksa ötekilerine nazaran o daha mı ağır ve tombulcaydı?...

(***)

Bu resim Latin Amerika'nın herhangi bir ülkesinde çekilmedi. Her ne kadar resimde görülen

Che Guevara'nın portresi, kadınlar böylesi bir izlenimi veriyorsa da.. Resim Süleymaniye'de çekildi. Evet Süleymaniye'de. Siyahlara bürünmüş ve Latin Amerikalılara benzeyen kadınlar ise Şehit Xebat'ın mezarı başında toplanan anası, bacısı, eşi ve belkide nişanlısı...

Şehit Xebat ve 16 arkadaşı Özgür Kürdistan için mücadele eden ve bu uğurda canlarını feda eden binlerce peşmerge den bazıları. Onlar sadece Özgürlük şehidi olmakla kalmadılar, aynı zamanda ebedi istirahatgahlarıyla Saddam rejimine karşı direniş sembolü oldular.

Süleymaniye'de devrim şehidlerinin de gömüldüğü "Girdê Şehidan" olarak bilinen mezarlıkta dikkati çeken ilk şey; tarihi şadırvanları andıran tertemiz bir bina idi. Bu binada 1984 yılında aynı anda şehid edilen 17 peşmergenin mezarı vardı. Her mezar taşında Kürdistan için yazılan şiirlerden birkaç mısra, şehidin resmi, "Agri", "Nebez", "Qandil", "Aso" vb. takma adlar yazılı idi. Hemen hergün ziyaretçilerle dolu olan bu binada, şehitlerin anaları, bacıları ziyaretçi-

leri karşılıyor, onlara kolonya dağıtıyor, binayı temiz tutuyor, tesbih çekip dua okuyorlardı.

Bu şehidliğin ve şehid ailelerinin direniş hikayeleri 1984 yılında başlamıştı. 1984 baharında Süleymaniye şehrine sızıp eylem yapan ve YNK'a bağlı bir grup peşmerge dönüştü, Qirge köyü yakınlarında çahşların pususuna düşmüş ve 17 peşmerge şehid olmuştu. Hepsisi Süleymaniyeli olan şehidler, ailelerinin kararı ve işbirliği sonucunda bir araya gömülmüşlerdi.

Bir meçhul asker anıtı haline gelen bu şehidlik tüm Süleymaniye halkının ziyaretgahı olmuştu. Bayram günlerinde yakınlarının mezarına giden her Süleymaniyeli, mutlaka bu savaşçıların da mezarını ziyaret ediyordu. Şehitlik, halkın bir toplantı merkezi haline gelmişti. Ve bu durum kanlı Baas diktatörlüğünü rahatsız ediyordu.

İrkçı-şoven Baas rejimi şehitliği yıkmak için her yola başvurdu. Ama şehit analarının, bacılarının direncini kıramadı. Şehit aileleri için şehidlik "Kürdistan" anlamına geliyordu artık. Oğulları nasıl Kürdistan için canlarını

Şehit Xebat'ın mezarı başında toplanmış Kürt kadınları..

vermişlerdiyse, onlar da şehitliği korumak için canlarını vermeye hazırıldılar. Yıkıma gelen asker ve polislerle birkaç kez çatıştılar, kendilerini dozerlerin önüne attılar. Canları pahasına şehidliği korudular, tutuklandılar, işkence gördüler ama yılmadılar. Süleymaniye halkı onları bu direnişte yalnız bırakmadı, şehit analarıyla birlikte onlar da diktatörlüğün baskı-

larına karşı koydular.

İrkçı Baas diktatörlüğü binanın duvarlarını birkaç kez yıkmayı başaramıştı. Ama her yıkımdan sonra tüm Süleymaniye halkı, özellikle de kadınlar yeniden onarıyorlardı. Şehitlik Kürt anaları için bir direniş sembolü haline gelmişti. Sabah erken kalkan şehit anası, bacısı, eşi veya nişanlısı şehitliğe gidiyor; bi-

nayı silip süpürüyor, çiçekleri suluyor, ziyaretçileri ve yıkıma gelebilecek askerleri, polis ve makinaları karşılamaya hazırlanıyordu.

Süleymaniye halkının, özellikle kadınlarının bu direnişi 1988 yılı ortalarına kadar sürdü. "Enfal" adı verilen ve Kürt halkının toptan imhasını amaçlayan saldırılarda, yüzlerce köyle birlikte bu şehitlikte

yerle bir edildi. Ama, mezar taşlarına bile saldıran Baas rejimi, 8 Mart'ın anlamı ve önemini hiç bilmeden veya çok az bilen Kürt kadınlarının direniş ruhunu kıramadı. Onların şehitlerine, ülkesine duyduğu sevgiyi, özgürlüğe olan özlemlerini, çocuk doğurma, yetiştirme yeteneklerini söküp atamadı!..

Bawer/Kürdistan

8 Mart Değişik Etkinliklerle Kutlandı..

Bu yıl da KOMJIN'lı kadınlar, "8 Mart"ı değişik etkinliklerle kutladılar. KOMJIN'e bağlı yerel komiteler, 8 Mart kutlama hazırlıklarını birkaç ay öncesinden başlatarak yoğun bir çalışma içerisine girdiler. KOMJIN'lı bayanlar bir yandan değişik kadın insiyatifleriyle ortak kutlama hazırlıklarına girerken, bazı komiteler de kendi olanakları ölçüsünde, üye ve sempatanları ile yemekli sohbet toplantıları yaptılar, günün önemi üzerinde durdular.

KOMJIN Yürütme Kurulu ise, bu yıl da 8 Mart vesilesiyle Kürtçe, Türkçe ve Almanca bir bildiri yayınladı. Bildiri geniş bir şekilde dağıtıldı. "**8 Mart'ta Kürt Halkıyla Dayanışmayı Yükseltelim!**" başlığını taşıyan bildiride 1988 yılında dünyada yer alan gelişmeler olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendirildikten sonra şöyle devam ediyor:

"Ama Kürt halkı açısından 1988 yılı acılarla dolu bir yıl olarak tarihe geçti. İran-İrak arasında süren savaş henüz varhızıyla sürerken, sömürgeci Irak rejimi, 16 Mart 1988 günü Irak Kürdistanı'nın Halepçe, Ducayla ve Hurmal kentlerine kimyasal silahlarla saldırarak 5 bin savunmasız insanımızın ölümüne, 7 bin insanımızın da yaralanmasına neden oldu. Dünya 2. Hiroşima'yı yaşıyordu..."

Henüz açılan yaraların üstü kapanmadan Irak rejimi, İran-İrak arasında varılan ateşkesten yararlanarak, tüm gücünü toplayıp, Irak Kürdistanı'nı birkez daha kullandığı kimyasal silahlarla toplu mezar haline getirdi. Bu barbarca saldırı sonucu 100 bin dolayında insanımız Ey-

lül ayında sınırı geçerek Türkiye Kürdistanı ve İran'a sığınmak zorunda kaldılar. Ancak kendisi de sömürgeci olan Türk rejimi, halkımıza sığınmacı statüsünü tanımayarak, onlara tutsak muamelesi yapıyor, yıldırma politikası uyguluyor. Ama bu insanlarımız tüm insanlık dışı koşullara ve baskılara rağmen, onurlarını ayaklar altına aldırıyor, başları dik geziyorlar."

Bildiride ayrıca Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki son bir yıldaki gelişmelere de yer veriliyor ve 1988 yılına damgasını vuran işçi grevleri, öğrenci hareketleri, hapishanelerdeki onurlu direnişlerle; tutuklu anaları ve yakınlarının evlat ve kardeşleriyle dayanışmalarından söz edilerek "yurtdışında bulunan biz Kürdistanlı yurtsever, ilerici, devrimci kadınlar olarak gurur duyduğumuz bu kadınlar önünde saygıyla eğiliriz" deniyor.

KOMJIN'in bildirisinde F. Almanya'daki son gelişmeler üzerinde de duruluyor ve federal hükümetin yabancı düşmanlığı politikası ile F. Almanya'da yaşayan Kürt göçmen azınlığa karşı uygulanan ayrıcalıklı politika kınanıyor ve diğer göçmen azınlıklara tanınan hakların Kürtlere de tanınması talep ediliyor.

Daha dün Kürdistan'lı kadınlar birbirinden bağımsız ve fazla kitlesel olmayan bir şekilde 8 Mart'ı kutlarken, bugün, birçok yörede değişik biçimlerde, coşkulu ve kitlesel bir şekilde kutluyorlar. Bu gelişmede hiç şüphesiz KOMJIN'in örgütleyici rolü küçümsenemez. Kadınlarımız, düne göre, daha örgütlü ve bilinçli düzeye ulaştılar. Yarın bu örgütlülük ve bilinç daha üst bir aşamaya ulaşacak...

Hamburg

• Berfin

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kadın, erkek bir arada coşkuyla kutladık.

Hamburg Kürdistanlı Kadınlar Komitesi ve İran'lı kadınlar komitesi 8 Mart'ı kutlamak amacıyla ortaklaşa bir program hazırladık. Programda 8 Mart'ın tarihçesini anlatan bir konuşmanın yanında Kürdistan ve İran'da kadınların mücadelesini dile getiren konuşmalar yapıldı.

Programımızın kültürel bölümünde KOMJIN-Hamburg Kadınlar Korosu, Kürdistan türkülerinden örnekler sundu ve folklor ekibimiz seyircileri coşturdu. Ayrıca kadınları ko-

nu alan birçok şiir okundu. İran'lı kadın arkadaşlar, İran Hazar Denizi kıyılarından ve İran Kürdistanı'ndan oyunlarla programa ayrı bir renk kattılar.

Kutlama toplantısına 200 dolayında bir kitle katıldı, program kitle tarafından coşkuyla izlendi. Toplantının sonunda İran Kürdistanı'ndan bir arkadaş, programı düzenleyenlere bir altın hediye etti.

Toplantıya birçok örgütten mesaj da geldi. Mesaj gönderen örgütlerin isimleri şöyle:

- KOMJIN Yürütme Kurulu
- İran Kürdistan Demokrat Partisi-Hamburg
- İran Merkezi

- Hamburg Kürdistan İşçi Derneği
- KOMCIWAN-Hamburg
- HEVKAR
- Sempatizanên Partiya Gel ya Demokrat a Kurdistan-Hamburg
- UKSYE-Elmanya Federal

Duisburg

•Rojda

Biz KOMJIN-Duisburg olarak, bu yıl 8 Mart dolayısıyla değişik etkinliklerde bulunduk. 8 Mart çarşamba günü, Duisburg şehir tiyatrosunda, Ankara Devlet Tiyatrosu oyuncuları tarafından oynanan "Mediha" adlı tiyatro oyununa topluca katıldık. Salon önünde KOMJIN'in 8 Mart bildirisi ve ayrıca Newroz bildirileri dağıtıldı.

9 Mart'ta ise bir toplantı düzenledik. Toplantıya 50'inin üstünde bayan katıldı. KOMJIN-Duisburg üyesi bir arkadaş günün önemiyle ilgili bir konuşma yaptı. Toplantıda ayrıca Kürtçe ve Türkçe türküler söylendi, govend çekildi ve fıkralar anlatıldı, yemek yenildi. Ayrıca toplantıda KOMJIN amblemleri kalemler ile Newroz biletleri satıldı.

Danimarka • Berivan

Biz Danimarka'daki bir grup Kürt kadını, 5 kişiden oluşan bir komite oluşturduk. Komite, ilk etapta 8

Duisburg kutlamasından...

Mart'ın kutlanması için hazırlıklara başladı. Ve Danimarkalı kadınlarla birlikte ilk kez 8 Mart Dünya Kadınlar gününü kutladık.

5 Mart'ta Tästrup Modborgerhuset'de kadın ve çocuklardan oluşan 65 kişilik bir kalabalık bir araya geldik. Toplantı Kürdistan ve Halepçe'de şehid düşenlerin anısına bir dakikalık saygı duruşuyla başladı. Daha sonra Kürtçe, Danimarkaca ve Türkçe günün anlamını ve önemini belirten konuşmalar yapıldı. Buna paralel olarak Kürdistan ve Danimarka'daki kadınların durumlarına değinildi, burada bize düşen görevlere işaret edildi.

Bu açıklayıcı bilgilerden sonra bir de eğlence programı düzenledik. Koma Halepçe bize birbirinden güzel bir müzik demeti sundular. Ardından KOMKAR-Danimarka folklor grubu, Kürdistan'ın değişik yörelerinden oyunlar sundular. Danimarkalılarla birlikte halay çektik. Kendi ellerimizle yaptığımız değişik pastaları yedik, çay, kahve ve meşrubat sattık.

Bu yılki 8 Mart'ı kutlamamız başarılı bir şekilde sona erdi, katılan kadınlar burada memnuniyetlerini dile getirdiler ve bundan böyle çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Kuzey Ren Westfalya Eyaleti'nde Kürtçe Radyo Yayını

KOMKAR'ın son dönemde yaptığı girişimler sonucu WDR, Kuzey Ren Westfalya Eyaleti'ni kapsayacak şekilde, haftada bir gün 20 dakikalık Kürtçe yayın yapmaya başlıyor.

Radyo yayınları her Perşembe saat 22.20'de UKW 103,20 m. (diğer bir deyişle Köln Radyosu'nun Türkçe yayın yaptığı metre) üzerinden yapılacak.

WDR Radyo Yayın Konseyi Başkanı Reinhard Grätz, konuyla ilgili olarak KOMKAR'a yazdığı mektubunda şöyle diyor:

"Nordrhein-Westfalya Eyalet Meclisi Başkanı Bay Denzer, WDR'de sürekli Kürtçe yayın yapılmasını içeren mektubunuzu bana ilemiş bulunuyor.

Radyo program konseyimiz 9. 2. 1989 tarihli toplantısında "Radyo Dortmund Enternasyonal"ın Kürtler için yaptığı yayını WDR'in üstleneceğini ve yabancı dillerde yapılan yayın kanalından eyalet düzeyinde sürdürüleceğini sevinerek öğrenmiş bulunuyor. Bunu, size bildirmek istiyorum. Program komisyonumuz, bu girişimi oybirliğiyle selamlıyor."

KOMKAR'ın 1985 yılından bu yana F. Almanya ve Batı Berlin'de yaşayan Kürtlerin taleplerine ilişkin sürdürdüğü kampanya, kimi alanlarda sonuçlar vermeye başladı. Ama FAC ve Batı Berlin'de yaşayan 350-400 bin dolayındaki Kürdistanlı için haftada bir gün ve 20 dakikalık bir yayının, —hem de bölgesel planda— yeterli olmayacağı ortadadır.

Tüm yetersizliğine rağmen, WDR'in atmış olduğu bu adım olumludur ve Kürdistanlılar tarafından desteklenmelidir. Bu yapılırken, yayının tüm F. Almanya düzeyinde ve günlük olarak yapılması için başta WDR olmak üzere yetkili merciler nezdinde girişimlerde bulunulmalı, yoğun çaba harcanmalıdır. Bunlara paralel olarak KOMKAR'ın 1985 yılından bu yana F. Almanya'da yaşayan Kürdistanlıların "ana dilde ders, radyo ve TV'de Kürtçe yayın, sosyal danışmanlık ve isim seçme özgürlüğü" gibi istemlerinin hayata geçirilmesi için de Kürdistanlılara görev düşmektedir.

Helepçe nayê ji birkirin

Hukma nijadperest û xwinrêj ya Iraqê, par 16'ê Adarê da bi çekên kimyewî êrişek bê hempa ani ser Kurdistan. Ji zarok, keç, xort, kal, pir 5 hezar kes hatin kuştin, ji 7 hezari bêtir ji birindan bûn, seqet man..

Ev ne cara ewlin bû, ku hukma Saddam çekên kimyewî hember gelê me bi kar ani. Ew, hin çend sal berê ji, — evqas nebe ji— disa bi çekên kimyewî bi kar anibû.

Piştî qetliama Helepçe, hukma Bexdayê ber çavên dinyayê karê xwe yê qiret parast usa got: "bo parastina welatê xwe, dîkarin bi her cure çek bi kar binin".

Mixabin, hember rûreşiya Bexdayê, li seranserî dinyayê bédengiyek ajot. Hukma kolonyalist ya Bexdayê ji vê bédengiyê cureet gir û dawiya meha Tebaxê careke din bi çekên kimyewî ve êriş ani ser Kurdistan, gund û bajarên wêran kir. Bi hezaran kes hatin kuştin, bi deh hezaran birindir bûn. Ji sed hezari bêtir kes ji ber çekên kimyewî, mecbûr man derbazi Kurdistanêna Tirkîyê bûn.

Piştî vê êrişê hin deng ji dewletên Rojava derket. Ev ji di saya gelemperiya wan dewletan û kar û xebatên rêxistinê Kurdan bû. Lê pir mixabin welatên sosyalist, bédengiya xwe hetani roja dawî parastin. Rojnama Prawda bédengiya xwe ji bo parastina hukma Iraqê xirab kir...

Gelemperiya navnetewî, qetlima hember gelê Kurd, —ji Nagazaki û Hiroşima pêve, qetliama herî mezî bû— evqas xurt nebû.

Gelê me ji sedsalan zêdetir e ku, ji bo destxistina mafê netewî şer dîke, li hemû parçên Kurdistanê da. Dijmînen gelê Kurd, bi her awayî xwestin ku me ji holê rakin; bi cure cure çek ve koka me binin. Lê ev, ji bo wan xewnek e. Li Kurdistanê da heyani fer-tek bîmine, şerê bo azadiyê wê tim û tim berdewam bike. Û gelê Kurd 16'ê Adarê wê di diroka xwe da wek rojek reş binivise. Ev roja reş û tari wê tevgera me xurttir bike..

ZAROKÊN HELEBÇE Sitran

Keç: ka birê min tu li kû yi di nava toz û duman da çima te destê min berdayi

Kur: Li vir, xwe min ez li vir im qey min dixwest ez te berdîm were cem min ez te bigrim

Keç: qey ez navê min bê min cem te lê destê min nagihê te her wek kû ez bûme kor dinya reş û pîr tariye

Kur: erê, keçik, min fêmin nekir dinya çima ewqas sar e min qet ew va nedîtî bû tu dibê qey ev qeyalek e?

Keç: ka lawîk binêre dora xwe ez dibêmin em li vir netenê min qey ew dayka me nine bêcan li ser bavê me ketye

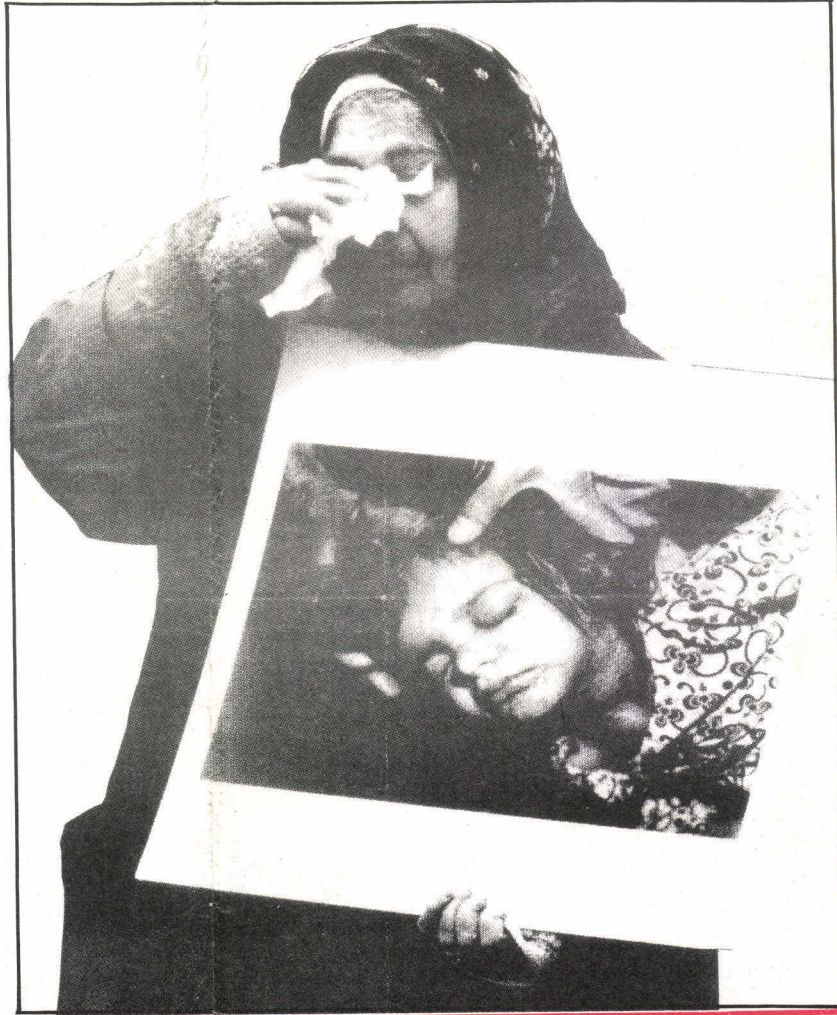
Kur: keçê êdî bisekîne bes min ewqas netirsîne bawer dikim ez dîzanim iro çi li serê me hatiye

Keç: lawo qêr ke, ez te sehnakim dengê top û bombe hatin were zû destê min bigre em xwe ji zû ve xilas bikin

Kur: revin tune êdî keça delal em ketine bê can û mal top û bombe me zûda girtine û welatê me bombe kirine

Keç: erê, lawo, min ji fêmin kir kes gunha xwe bi me neani weka keça Hiroşima mezî qet melheza me nekir

Kur: ew dibêmin em 5 hezar bûn lê ez dibêmin: em bû sunç bûn zarok, kal, pir, jin û mêr em di rêya welat da çûn!

Mercên Aboneti : 6 Mehi 10 DM, sali 20 DM
Abone şartlari : 6 aylık 10 DM, yıllık 20 DM

Hesap No : Postschekamt Frankfurt
Konto-Nr : 405767-606

DENE

KOMKAR

Xwedi

: Federasyona Komelên Karkerên Kurdistan li Elmanya Federal

Navnişan

: 5000 Köln 1, Hansaring 28-30 Elmanya Federal

Berpîrsiyar

: A. SAYDAM

IMPRESSUM

Herausgeber KOMKAR
Föderation der Arbeitervereine
aus Kurdistan in der BRD e.V.
Verantwortlicher Chefredak-
teur: A. SAYDAM
Druck: Eigendruck